

Sanna Salonen
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi AMK
Opinnäytetyö, 2019

**RASKAANA OLEVA NUORI KURAATTORIN
VASTAANOTOLLA - Tutkimus Satakunnassa työskentelevien
kuraattorien valmiuksista kohdata ja tukea raskaana olevaa
nuorta**

TIIVISTELMÄ

Sanna Salonen

RASKAANA OLEVA NUORI KURAATTORIN VASTAANOTOLLA - Tutkimus Satakunnassa työskentelevien kuraattorien valmiuksista kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta

Sivut 62 ja liitteet 2

Syksy 2019

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi AMK

Tässä opinnäytetyössä kartoitettiin Satakunnan alueella työskentelevien perusteiden ja toisen asteen koulukuraattorien valmiuksia kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta niin teoriassa kuin käytännössä, koulukuraattorien itsensä arvioimana. Tutkimuksen tarkoituksena oli myös selvittää, miten hyvin koulukuraattorit tuntevat palvelut, joihin he voivat raskaana olevaa nuorta tarvittaessa ohjata.

Opinnäytetyö toteutettiin määrällistä, eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Kyselyyn sisältyi myös avoimia kysymyksiä. Aineisto kerättiin Webropol-kyselyn avulla keväällä 2019. Satakunnan 17 kunnasta 14 kuntaa myönsi tutkimusluvan opinnäytetyön tekemiseen. Aineistonkeruun aikana Satakunnan kaikissa 17 kunnassa työskenteli yhteensä 52 kuraattoria. Kyselystä jäi ulkopuolelle tutkimuslupien puuttumisen vuoksi kolme kuntaa, joissa työskenteli aineistonkeruun aikana yhteensä kuusi koulukuraattoria. Kysely lähetettiin 46 koulukuraattorille, joista kyselyyn vastasi 30 kuraattoria. Vastausprosentti vastauskadon jälkeen oli 57,69%. Tuloksia analysoitiin Webropolin raportointityökalun, sekä tekstivastauksia käsittelevän Webropol Text Mining – lisämoduulin avulla.

Opinnäytetyön tuloksista selviää, että raskaana olevan nuoren kohtaaminen kuraattorin vastaanotolla on harvinaista, mutta kohtaamista pidetään varsin mahdollisena. Kyselyyn vastanneiden koulukuraattorien osaamisessa ei esiintynyt merkittäviä eroja teoriaosaamisen ja käytännön osaamisen välillä. Vastajien valmiudet kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta olivat tulosten perusteella hyvät, huolimatta siitä, oliko heillä aiempaa kokemusta raskaana olevan nuoren kohtaamisesta. Tutkimustulokset osoittivat myös palveluosaamisen ja moniammatillisen yhteistyön tärkeyden raskaana olevan nuoren tukemisessa. Tarjolla olevia palveluita nimettiin runsaasti, mutta siitä huolimatta ajantasaista tietoa aiheesta kaivattiin. Raskaana olevan nuoren tukemiseen liittyvän prosessikaavion ja palveluihin ohjaamista helpottavan maakunnallisen palvelukartaston tarpeellisuus tuli esille tuloksissa.

Asiasanat: kohtaaminen, koulukuraattori, nuoret, raskaus

ABSTRACT

Sanna Salonen

PREGNANT YOUNG PEOPLE AT THE SCHOOL CURATOR'S OFFICE - Thesis on the skills of school curators in Satakunta to meet and support pregnant young people

58 pages and 2 appendices

Autumn 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Degree program of social services

Bachelor of Social Services

This thesis mapped the professional skills of primary and secondary school curators working in the Satakunta area to meet and support pregnant young people, both in theory and in practice by self evaluation. The purpose of the study was also to find out how well school curators know the services to which they can guide a pregnant teenager if needed.

The thesis was carried out using quantitative research method. The survey also included open-ended questions. The material was collected through a Webropol survey in spring 2019. 14 out of 17 municipalities in Satakunta granted a research permit for the thesis. At the time of data collection, 52 curators worked in all 17 municipalities in Satakunta. Due to the lack of research permits, three municipalities with a total of six school curators were excluded from the survey. The questionnaire was sent to 46 school curators, of whom 30 responded. The response rate was 57.69%. The results were analyzed using the Webropol Reporting Tool and the Webropol Text Mining add-on module.

The results of the thesis show that encountering a pregnant young person at a curatorial reception is rare, but encountering is quite possible. There was no significant difference between theoretical and practical knowledge of the school curators who responded to the survey. The results showed that the respondents were well prepared to face and support the pregnant young person, regardless of whether they had previous experience with the pregnant young person. The results also highlighted the importance of service expertise and multidisciplinary collaboration in supporting pregnant women. Many services were named but nevertheless up-to-date information was needed. The need for a process chart for supporting a pregnant young woman and a regional service map guiding the services was highlighted in the results.

Keywords: encountering, school curator, youth, pregnancy

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 KOULUKURAATTORI – KOULUN SOSIAALIALAN ASIANTUNTIJA	6
2.1 Koulukuraattorit Satakunnassa	8
2.2 Koulukuraattorin asiakastyön prosessi.....	9
3 NUOREN KOHTAAMINEN	11
3.1 Kumpi tuli ensin, luottamus vai vuorovaikutussuhde?	11
3.2 Vallan käyttö asiakassuhteessa	13
4 NUORUUS JA RASKAUS.....	14
4.1 Nuoruuden kehitysvaiheet.....	15
4.2 Nuoruusiän raskautta ennustavat tekijät	16
5 SOSIAALISEN TUEN MERKITYS KIINTYMYSSUHTEEN SYNTYMISSÄ	17
5.1 Raskausajan psykologiset vaiheet kiintymyssuhteen määrittäjinä	18
5.2 Riskit kiintymyssuhteen rakentumisessa.....	19
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA PROSESSIN KUVAUS.....	19
6.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	20
6.2 Kohdejoukko	20
6.3 Tutkimusmenetelmä.....	21
6.4 Tutkimusaineiston keruu ja analysointi.....	22
7 TULOKSET	25
7.1 Taustatiedot	26
7.2 Koulukuraattorien näkemys omista ammatillisista valmiuksistaan	29
7.3 Kohtaamisessa ja tukemisessa esiintyvät haasteet	37
7.4 Palveluosaaminen raskaana olevan nuoren ohjaamisessa.....	38
7.5 Tulosten yhteenveto.....	44
8 POHDINTA.....	46
8.1 Eettisyys ja luotettavuus.....	47

8.2 Opinnäytetyön arviointi.....	48
8.3 Omat oppimiskokemukset ja jatkotutkimusehdotukset.....	49
LÄHTEET	52
LIITE 1. Saatekirje	57
LIITE 2. Kyselylomake	58

1 JOHDANTO

Nuoruus itsessään on jo haastava kehitysvaihe, joka vaatii nuorelta valtavasti psyykkisiä voimavaroja, mutta lisäksi myös ulkopuolelta tulevaa sosiaalista tukea. Kun tähän elämänvaiheeseen lisätään vielä raskaaksi tuleminen, korostuu tuen tarve merkittävästi. Raskaana olevan nuoren kohtaaminen vaatii monenlaista ammatillista osaamista. Ensinnäkin on huomioitava, että nuori on itselleen täysin tuntemattomassa tilanteessa, täysin vieraalla alueella. Tämän lisäksi on tunnettava nuoren kehitysaikataulu, sillä luultavasti nuoren elämässä on parhailaan meneillään suuret ja mullistavat muutokset, kun hän on siirtymässä aikuisempaan elämänvaiheeseen. (Hirvonen 2000, 44–45.)

Suomessa on uniikki neuvolajärjestelmä ja odottavilla äideillä on mahdollisuus korkealaatuiseen apuun ja tukeen koko raskautensa ajan. Siitä huolimatta nuorten raskauksiin tulisi suhtautua tietynlaisella vakavuudella, sillä usein nuoren äidin sosioekonominen asema on heikko ja raskaus sisältää runsaasti erilaisia riskejä. Kun tukea pystytään tarjoamaan oikeaan aikaan ja oikealla tavalla, pystytään sillä parhaimmillaan ennalta ehkäisemään terveyseroja ja syrjäytymistä (THL. Äitiysneuvola).

Koulukuraattoreilta edellytetään monipuolista osaamista paitsi asiakkaiden kohtaamisessa myös verkostojen tuntemisesta. Kuraattorin työhön kuuluu niin koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen kuin myös syrjäytymisen ennalta ehkäiseminen ja mielenterveyden suojaaminen. Nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen on yksi kuraattorin tärkeimmistä tehtävistä. (Talentian linjaukset sosiaalihuollon henkilöstön mitoittamisesta, 16.) Oppilashuollossa painopiste on yhä enemmän ennalta ehkäisevässä työssä (L 1287/2013). Sipilä-Lähdekorven (2006) mukaan yksilö- ja perhekohtaiselta lastensuojelun tarpeelta voidaan välttyä, kun kuraattorityön avulla nuorten hyvinvointia ja myönteistä kehitystä tuetaan jo varhaisessa vaiheessa.

Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti oma mielenkiinto ihmisen psykologista kehitystä kohtaan ja nimenomaan sitä kehitystä kohtaan, joka tapahtuu nuoruudessa. 14 viikon kuraattoriharjoittelu antoi opinnäytetyölle ajatuksen näkökulmasta, josta lähdin tätä kohtaamista tutkimaan. Kun kuraattorit kohtaavat teini-iässä olevia nuoria, tehdään työtä pääsääntöisesti puhumalla. Työharjoittelun aikana huomasin, miten tärkeää on tiedostaa nuoruuteen liittyvät kehitysvaiheet ja niissä ilmenevät haasteet ja miten tärkeää on myös se, millä tavalla tämänkaltaiset asiat osataan puheeksi sanoiksi murrosikäiselle nuorelle, joka harvemmin on kiinnostunut huomista pidemmälle tulevaisuutensa suhteen. Kun nuoruuteen yhdistyy ei-normatiivinen tapahtuma, kuten raskaaksi tuleminen, vaatii nuoren tukeminen entistä vankempaa tietotaitoa.

Huhtasalo & Varjoinen (2016) ovat tehneet opinnäytetyön nuorten raskaana olevien kohtaamisesta koulu- ja opiskeluterveydenhoitajien näkökulmasta ja toteavat opinnäytetyön päätteeksi aiheesta olevan varsin vähän tutkimustietoa. Jatko-tutkimusehdotuksissa Huhtasalo & Varjoinen (2016) pohtivat, miten tärkeätä vastaavaa tietoa olisi saada myös muiden nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten kokemuksista ja yhtenä ammattiryhmänä mainitaankin koulukuraattorit. Tämä jatkotutkimusehdotus lisäsi omaa varmuuttani opinnäytetyön aiheen valinnasta ja sen tarpeellisuudesta.

2 KOULUKURAATTORI – KOULUN SOSIAALIALAN ASIANTUNTIJA

Mitä se koulukuraattori varsinaisesti tekee? Kysymys, joka esitetään lähes poikkeuksetta, kun tulee puhetta kyseisestä ammatista. Kysymys on varsin ymmärrettävä, sillä ammattinimike itsessään ei asiaa juuri sen kummemmin selvennä. Epäselvyyttä saattaa lisätä myös se, että maailmalla kuraattorityöstä käytössä on toistakymmentä eri nimikettä. Kuraattori-sana on käytössä ainoastaan Suomessa ja Ruotsissa ja sen tiedetään tulevan joko latinan sanasta *cura*, mikä tarkoittaa huolenpitoa tai sanasta *curo*, joka taas tarkoittaa asioista huolehtimista sekä välittämistä (Sipilä-Lähdekorpi 2006, 12). Epätietoisuus koulukuraattorin työnkuvasta saattaa johtua osittain myös siitä, että kyseessä ei ole kovinkaan vanha ammattikunta. Ensimmäiset koulukuraattorin toimet perustettiin vuonna 1966, mutta tästä eteenpäin virkoja perustettiin hitaasti. Koulukuraattorien tarpeellisuutta alettiin perustelemaan vasta vuonna 1974, jolloin virkoja ryhdyttiin hiljalleen lisäämään. Vuonna 1990 koulun psykososiaalisesta työstä tuli lakisääteistä, mutta vasta vuonna 2003 lakiin perusopetuslain muuttamisesta (L 477/2003) saatiin maininta, joka toi oppilaille oikeuden koulukuraattoreiden palveluihin. (Sipilä-Lähdekorpi 2006, 15–18.)

Jos mietitään vastausta kappaleen alussa esitettyyn kysymykseen kuraattorityötä määrittelevän yhteiskunnallisen tarpeen mukaan, saadaan lyhyt ja tiivis vastaus. Kuraattorityön tavoitteena on kasvattaa lapsista yhteiskuntakelpoisia kansalaisia (Sipilä-Lähdekorpi 2006, 20). Työ on kuitenkin pitkälti tekijänsä näköistä ja se, mihin aikaa käytetään, vaihtelee merkittävästi kuraattorien välillä. Koulukuraattori edustaa sosiaalityön asiantuntijuutta koulu-/oppilaitosyhteisöissä sekä oppilas-/opiskelijahuoltoryhmissä. Työllä pyritään edistämään kouluyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta, ennaltaehkäistä syrjäytymistä, sekä suojata mielenterveyttä. Yksi kuraattorin tärkeimmistä tehtävistä on tukea nuorten kasvua ja kehitystä. (Talentian linjaukset sosiaalihuollon henkilöstön mitoittamisesta, 16.) Kuraattorityön tulisi olla matalan kynnyksen palvelu, joka on helposti saatavilla. Työn tavoitteena on luoda koko kouluyhteisön hyvinvointia edistävä terve ja turvallinen oppimisympäristö. Työssä korostuu mielenterveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen, sekä syrjäytymisen ehkäiseminen ja syrjäytymiseen vaikuttavien

riskitekijöiden vähentäminen. (Talentian linjaukset sosiaalihuollon henkilöstön mitoittamisesta, 16–17.)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (L 1287/2013) edellyttää, että oppilashuollossa painopisteen tulee olla yhä enemmän ennalta ehkäisevässä työssä. Kun ennalta ehkäisevällä kuraattorityöllä onnistutaan jo varhaisessa vaiheessa tukemaan nuoren hyvinvointia ja myönteistä kehitystä, vältetään tällöin yksilö- ja perhekohtaiselta lastensuojelun tarpeelta. Ennaltaehkäisevän työn merkitystä on korostettu koko koulukuraattorityön ammatin olemassaoloajan, mutta siitä huolimatta joidenkin kuraattorien työaika kuluu pääsääntöisesti korjaavaan työhön. Kuraattorit kohtaavat työssään entistä useammin nuoria, joille yhden ongelman sijaan on kasaantunut jo useampia ongelmia. Tässä muutoksessa mukana pysyminen saattaa aiheuttaa kuraattoreille haasteita ja toivottuihin tavoitteisiin pääseminen on työlästä, kun työtä tehdään suuren oppilasmäärän kanssa, useassakin eri koulussa. Esteitä kuraattorityölle saattaa luoda myös opettajien kapea-alainen työnkuva: opettajien kiinnostus oppilaiden asioista vähenee vuosi vuodelta, eivätkä opettajat joko osaa tai halua huomioida oppilaita yksilöinä. (Sipilä-Lähdekorpi 2006, 20–22.)

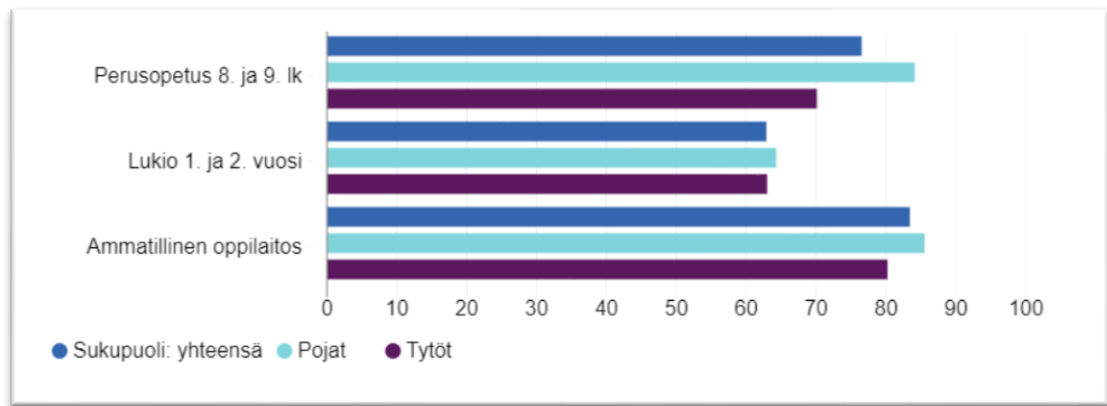
Kuraattorin työtä säätelevät koululainsäädännön ohella useat eri lait. Vuonna 2014 voimaan tulleella oppilas- ja opiskelijahuoltolailla on pyritty kokoamaan yhteen aiemmin varsin hajallaan ollutta oppilas- ja opiskeluhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetään oppilaiden ja opiskelijoiden oikeudesta opiskeluhuoltoon, johon kuuluvat muun muassa kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan palvelut. Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan psykologin ja kuraattorin antamaa opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, jonka tarkoituksena on tukea sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia sekä edistää koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain myötä kuntien tulee tarjota kuraattoripalveluita ensimmäistä kertaa myös toisen asteen opiskelijoille. (L 1287/2013.)

2.1 Koulukuraattorit Satakunnassa

Talentia on tehnyt linjauksen, jossa suosituksena on, että yhtä kuraattoria kohti saa olla enintään kolme koulu yhteisöä. Koulujen yhteenlasketun oppilasmäärän tulisi suosituksen mukaan olla noin 600 oppilasta kuraattoria kohden. Yksilötyön kohdalla sovelletaan lastensuojelun lapsen asioista vastuussa olevan sosiaalityöntekijän lapsiasiakkaiden enimmäismäärää eli 30–40 oppilasta. (Talentian linjaukset sosiaalihuollon henkilöstön mitoittamisesta, 16–17.)

Porissa työskentelee yhdeksän perusasteen ja viisi toisen asteen koulukuraattoria (Pori. Kasvatus ja koulutus. Perusopetus. Oppimisen- ja koulunkäynnin tuki. Opiskeluhoito. Koulukuraattori). Raumalla perusasteella työskentelee seitsemän ja toisella asteella kolme koulukuraattoria (Rauma. Sosiaali- ja terveystalvet. Sosiaalipalvelut. Lastensuojelu. Kuraattorit). Pohjois-Satakunnan (Honkajoki, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Lavia, Siikainen) alueella koulukuraattorin paikkoja on kolme (Kankaanpää. Varhaiskasvatus ja koulutus. Koulukuraattorit) ja saman verran kuraattoreja työskentelee myös Eurajoella (Eurajoki. Eurajoen lapsiperheiden palveluopas 2017, 23). Ainakaan Porissa Talentian antamiin suosituksiin ei kuraattorityöskentelyssä päästä, sillä oppilasmäärät yhtä kuraattoria kohden lähentelevät enimmillään jopa 800 oppilasta ja yksilötyötäkin tehdään reilusti yli 40 oppilaan kanssa säännöllisesti.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2017 teettämän kouluterveyskyselyn mukaan Satakunnassa koulukuraattorilta eniten tukea ja apua hyvinvointiinsa olivat saaneet ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevat tytöt (80,2%). Vähäisintä avun saaminen oli lukiossa opiskelevilla tytöillä (62,9%). (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Lapset, nuoret ja perheet. Tutkimustuloksia. Palvelut ja avunsaanti.)

Indikaattori perustuu kysymykseen: "Oletko saanut tukea ja apua hyvinvointiisi seuraavilta koulun aikuisilta tämän lukuvuoden aikana?" ja tarkastelussa ovat ne vastaajat, jotka ovat vastanneet saavansa apua kuraattorilta joko paljon tai jonkin verran. (Terveystieteiden tutkimuskeskus. Aiheet. Lapset, nuoret ja perheet. Tutkimustuloksia. Palvelut ja avunsaanti.)

Tilastojen perusteella voidaan päätellä, että kuraattorin palveluihin on hakeuduttu ja myös päästy hyvin, suurista oppilasmääristä huolimatta. Lukiolaisilla avun ja tuen tarve on vähäisempää, mutta tilastosta voi kuitenkin huomata, että koulukuraattorit ovat nuorten kehityksen edistämässä sekä mahdollisten ongelmien ennaltaehkäisyssä varsin merkittävässä asemassa.

2.2 Koulukuraattorin asiakastyön prosessi

Asiakastyön prosessi alkaa, kun huoli lapsesta tai nuoresta herää. Lapsen tai nuoren hyvinvointia vaikeuttavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi erilaiset kriisit, kiusaaminen, ongelmat sosiaalisissa suhteissa, runsaat poissaolot, kotitilanne, mieliala tai kasvuun ja kehitykseen liittyvät asiat, kuten seksuaalisuus, murrosikä tai päihteiden käyttö. Vireille laittajana voi olla esimerkiksi huoltaja, koulun henkilökunnan jäsen, oppilas itse, muut oppilaat tai joku muu yhteistyötaho, kuten lastensuojelu tai lääkäri. Terhi Pippuri (2015) on tutkinut koulun sosiaalityön eli kuraattoripalvelujen asiakkuuksia ja asiakasprosesseja ja tutkimustulokset osoittavat, että ylivoimaisesti eniten kuraattorille ohjaututaan koulun työntekijän

aloitteesta. Tämänkaltainen tulos on osaltaan jopa toivottavaa, sillä oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (L 1287/2013) velvoittaa oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijää ottamaan viipymättä yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin, mikäli arvioi oppilaan/opiskelijan tarvitsevan apua opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi.

Asiakassuhde alkaa oppilaan tilanteen kartoittamisella ja suunnitelman tekemisellä. Tämän jälkeen tapaamiset jatkuvat ja työskentelymenetelmät vaihtelevat lapsen/nuoren iän, kehitystason tai huolen vakavuuden mukaan. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa opettajien ja huoltajien kanssa. Yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi voidaan myös koota monialainen asiantuntijaryhmä, jossa oppilaan asioita käsitellään tapauskohtaisesti, oppilaan tai hänen huoltajansa suostumuksella (L 1287/2013). Monialaisessa asiantuntijaryhmässä tarkoituksena on suunnitella ja järjestellä laajempia tukitoimia oppilaan hyvinvoinnin edistämiseksi.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (L 1287/2013) mukaan oppilaalla on oikeus kuraattorin arvion perusteella saada riittävää tukea ja ohjausta hänen kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Kun koulun tukitoimet eivät ole riittäviä, voidaan oppilas ohjata koulun ulkopuolisten palvelujen pariin. Pippurin (2015) tutkimuksen mukaan oppilaan tunne-elämän asiat johtavat useimmiten kuraattorien tekemään jatko-ohjaukseen. Yleisimpiä jatko-ohjaustahoja ovat lastensuojelu, perheneuvola ja nuorisopoliklinikka (Pippuri 2015, 87).

Asiakassuhde päättyy, kun asiakkuus siirtyy toisen tahon hoidettavaksi tai kun asiakkaan tuen tarve päättyy. Asiakassuhteen päättymistä tulisi edeltää aina asiakkuuden arviointi yhdessä oppilaan kanssa. Mahdollisuuksien mukaan asiakkuuden päättämisen arviointiin voivat osallistua esimerkiksi neuvottelun muodossa myös oppilaan huoltajat ja opettajat. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009, 78.)

3 NUOREN KOHTAAMINEN

Tiettyyn muottiin asettaminen ikäryhmittäin on yleistä, kohdattiin sitten nuoria, vanhuksia tai jotain siltä väliltä. Nuoret yleistetään ajatuksissa ja puheissa herkästi ”tavallisiksi teineiksi”, mutta nuoria kohdatessa olisi kuitenkin tärkeää muistaa, että jokaisella nuorella on takanaan oma uniikki polkunsä, joka määrittelee hänet juuri sellaiseksi kuin hän nyt on. Jokaiselle nuorelle on ehtinyt kertymään elämästä henkilökohtaisia kokemuksia, joiden mukaan hän määrittelee itsensä ja myös kaikki muut, joita hän elämässään kohtaa. Näitä henkilökohtaisia kokemuksia kukaan ammattilainen ei voi tietää ensimmäistä kertaa nuorta tavatessaan, joten kaikenlaiset yleistyksset sekä ennakkoluulot tuleekin laittaa sivuun ja jokainen nuori tulee kohdata omana yksilönään, nuoren omaa yksilöllisyyttä arvostaen. (Kallio, Korkiamäki & Häkli 2015, 40.)

Nuori, jos joku on äärimmäisen herkkä havaitsemaan rutiininomaiset, vailla todellista tarkoitusta annetut kehut ja huomionosoitukset. Niitä käyttämällä matka päättyykin nuorten kanssa työskennellessä helposti hyvin lyhyeen. Jo ensimmäisestä kohtaamisesta lähtien ammattilaisen tulee osata lukea nuorta oikein ja kuunnella häntä aidosti. Tällöin ammattilaisen on helpompi reagoida nopeasti erilaisiin tilanteisiin ja käyttää oikeita tekoja ja sanoja, jotka sopivat juuri tämän nuoren kanssa työskentelyyn ja juuri tämän yksilön persoonaan. (Kallio ym. 2015, 26.)

3.1 Kumpi tuli ensin, luottamus vai vuorovaikutussuhde?

Sosiaalialalla työ on pitkälti vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa. Työn onnistuminen perustuu luottamukseen, jota asiakassuhteessa aletaan rakentaa ensimmäisestä kohtaamisesta lähtien. (Talentia 2013, 31.) Harisalo & Miettinen (2010) ovat tutkineet luottamusta yrittäen osoittaa, että inhimillisen vuorovaikutussuhteen ensimmäinen sääntö on luottamus. Harisalo & Miettinen kuvaavat luottamusta pääomana, joka syntyy ja kasvaa ihmisen omista valinnoista. Ilman luottamuspääomaa ihminen jäisi paikoilleen ja välttelisi muita. Luottamuspääoma

tarjoaa kasvualustan tulkinnalliselle pääomalle, jota voidaan pitää osallistumisen mahdollistajana. Tulkinnallisen pääoman avulla ihminen kykenee käsittelemään vaikeimpiakin asioita ja motivoi ihmistä etsimään mahdollisuuksia. Tulkinnallinen pääoma mahdollistaa osallistumisen ja luo ihmiselle lisäksi tunteen onnistumisen mahdollisuudesta. Lisäksi se auttaa ihmistä luottamaan siihen, että häntä kunnioitetaan ja kuunnellaan. (Harisalo & Miettinen 2010, 13, 45, 57, 65, 90–91, 176) Asiakkaan kuunteleminen ja kuullun ymmärtämisen osoittaminen on tärkeää luottamuksellisen asiakassuhteen luomisen kannalta. Eleillään ja katsekontaktillaan ammattilainen viestii asiakkaalle kuuntelevansa häntä. Ammattilainen kuuntelee keskittyneesti ja tarvittaessa pyytää asiakasta selventämään epäselväksi jäänyttä asiaa, jolloin asiakas huomaa, että häntä hänen asioillaan on oikeasti merkitystä. (ENO – Ennakoiva ohjaus työelämässä 2012, 62–63.)

Sosiaalialalla työskentelevä ammattilainen kohtaa usein asiakkaan, joka on itselleen entuudestaan tuntemattoman asian edessä tai muuten suurten muutosten keskellä. Raatikaisen (2015) mukaan jokaisella kohtaamisella ilmassa leijuu uusi luottamuksen mahdollisuus tai pahimmassa tapauksessa epäluottamuksen riski. (Raatikainen 2015, 12, 19.) Sekä epäluottamus, että luottamus sijoittuvatkin samalle janalle – janan eri päihin. Molemmat ovat siis aina olemassa ja yhtä läsnä. Epäluottamuksen muuttaminen luottamukseksi on aina mahdollista, mutta se vaatii pitkäjänteistä työtä. Kun aiheuttajat tunnistetaan ja asioista keskustellaan, on tilanne aina korjattavissa. (Harisalo ym. 2010, 53, 46.)

Raatikainen (2015) on tarkastellut luottamusta lisäksi jakamalla sen kahteen osaan: annettuun luottamukseen ja ansaittuun luottamukseen. Annettu luottamus on suoraan yhteydessä ammattilaisen asemaan ja siihen, minkälaista ammattiosaamista asiakas voi ammattilaiselta kohtuuden rajoissa vaatia. Annettu luottamus pohjautuu ammattilaisen asiantuntemuksen lisäksi myös lainsäädäntöön, joka turvaa asiakkaan asemaa ja takaa sen, että asiakas on oikeutettu saamaan tukea erilaisissa elämäntilanteissa hyvinvointinsa turvaamiseksi. Ansaittu luottamus saavutetaan taas onnistuneen vuorovaikutuksen tuloksena. Luottamuksen syntyminen ei kuitenkaan ole yksiselitteistä, sillä jokaisella ihmisellä on takanaan omat henkilökohtaiset kokemuksensa eri ihmisten kanssa toimimisesta ja heihin luottamisesta. Mikäli taustalla on tilanteita, jossa luottamus on rakoillut tai jopa

kokonaan menetetty, näyttäytyy se haasteena uusien, luotettavien, vuorovaikutussuhteiden rakentamisessa. (Raatikainen 2015, 57, 70, 79–80, 88.) Luotettava ammattilainen toimii aina asiakkaan parhaaksi huolimatta siitä, millä tavalla tai kuinka paljon asiakas itse panostaa yhteistyöhön. Luottamus perustuu paljon myös kokemukseen siitä, että asiakasta on ymmärretty ja kunnioitettu. (Mattila 2007, 24–25.)

Erilaisia vuorovaikutustapoja on paljon ja se, millä tavalla viestitämme asiamme, vaikuttaa siihen, miten viestimme otetaan vastaan. Ystävällinen tyyli tarkoittaa käytännössä sitä, että asiakasta kuunnellaan, ollaan avoimia, ymmärtäväisiä ja osoitetaan luottamusta häntä kohtaan. Vuorovaikutus voi olla myös ohjaavaa, jolloin vuorovaikutuksessa asiakasta ohjataan ja hänestä huolehditaan. Ohjaavaan tyyliin sisältyy myös elämänlaatua parantavien ehdotusten esittäminen asiakkaalle, mutta on hyvä muistaa, ettei ohjauksesta tule liian määräilevää. (ENO – Ennakoiva ohjaus työelämässä 2012, 60–61.)

3.2 Vallan käyttö asiakassuhteessa

Kun luottamus on saavutettu, vallankäyttö asiakassuhteessa tasapainottuu ja asiakkaan on helpompi puhua sensitiivisistä asioistaan, jolloin myös yksilöllisemmän tuen tarjoaminen helpottuu. (Vaittinen 2011, 56).

Nuorten kohtaamisessa on tärkeää myös luoda nuorelle tunnetta, että hän on ammattilaisen kanssa tasavertaisessa asemassa. Stenvall, Korkiamäki & Kallio (2015) ovat saaneet tutkimuksissaan tuloksia, joiden mukaan tutustuminen aikuisen ja nuoren välillä edellyttää kohtaamisessa tietäjän position siirtämistä aikuiselta nuorelle, jolloin valta-asetelma aikuisen ja nuoren välillä häviää. Nuorelle tulee antaa mahdollisuus kertoa asioista omin sanoin, ilman ennakoasetelmia ja aikuisen määrittelemiä raameja. Kohtaamista ja nuoreen tutustumista edesauttaa toisaalta puhuttavien asioiden vieraus ja toisaalta taas niiden tuttuus. Kun aikuinen jättää taka-alalle ”puhtaan totuuden” periaatteen kohtaamisissa ja keskittyy löytämään kohtaamisissa sen totuuden, jonka nuori kokee oikeaksi, tekee se

kohtaamisista huomattavasti antoisampia. (Stenvall, Korkiamäki & Kallio 2015, 58.)

4 NUORUUS JA RASKAUS

Kuntien laatimista hyvinvointiraporteista voidaan tarkastella nuorten raskauksien yleisyyttä alle 25-vuotiaille tehtyjen raskaudenkeskeytysten perusteella. Esimerkiksi Nakkilassa raskaudenkeskeytyksiä tehdään alle 25-vuotiaille nuorille enemmän kuin koko Satakunnassa tai koko maassa keskimäärin (Nakkila. Laaja Hyvinvointikertomus 2017–2020). Porissa raskaudenkeskeytysten määrä on yhteneväinen muiden vertailukaupunkien kanssa, mutta suunta on jo vuosia ollut vähenevä (Pori. Hyvinvointiraportti 2017), kun taas Kankaanpäässä raskaudenkeskeytyksiä tehdään 15–24-vuotiaille nuorille naisille verrokkikuntia ja alueita enemmän ja suunta on edelleenkin kasvava. Kankaanpää onkin ottanut käyttöönsä maksuttoman ehkäisyn tarjoamisen alle 20-vuotiaille vuonna 2017. (Kankaanpää. Hyvinvointiraportti 2017.)

Nuoren raskaus alkaa useimmiten suunnittelematta ja yllätys on suuri myös nuorelle itselleen. Tieto raskaudesta aiheuttaa nuorella alkuun epäuskoisen, järkytynneen ja paniikinomaisen tilan, jota voisi verrata helposti shokkitilaan. Kun nuori alkujärkytyksen jälkeen kykenee myöntämään itselleen olevansa todellakin raskaana, seuraa siitä pelko. Pelko kertoa asiasta kenellekään. Pelko kertoa asiasta poikaystäväille, saati omalle äidille. Ennen kuin nuori tekee tietoisin päätöksen raskauden jatkamisesta, prosessoi hän asiaa paljon mielessään. Nuori punnitsee erilaisia vaihtoehtoja, sekä miettii omia vahvuuksiaan ja voimavarojaan lapsen kasvattamiseen. Hirvosen (2000) tutkimuksessa nuoret olivat yleisesti sitä mieltä, että päätös raskauden jatkamisen ja abortin välillä on täysin itsenäinen. Muiden antama tuki päätöksenteossa on tarpeen, mutta muiden ei haluta vaikuttavan itse päätökseen. Nuoret kunnioittavat raskaudesta kertovan henkilön ammattitaitoa olla puuttumatta nuoren tilanteeseen ja pitävät erittäin tärkeänä sitä, että

ammattilaiset kykenevät katsomaan asiaa nuoren näkökulmasta, turhaa morali-sointia välttäen. (Hirvonen 2000, 71–72, 74, 76.)

Skobi ja Makofane (2017) ovat tutkineet Etelä-Afrikkalaisten nuorten raskauksia haastatteleamalla raskaana olevien nuorten kanssa työskennelleitä sosiaalityöntekijöitä. Tutkimuksesta ilmenee, että myös Etelä-Afrikkalaisia nuoria varjostaa pelko, hämmennys ja häpeä kertoa raskaudestaan perheenjäsenilleen, kumppanilleen tai edes kavereilleen. Nuoret olivat lisäksi ajatelleet tulevansa perheensä hylkäämäksi raskaudestaan kerrottuaan, jonka vuoksi he joutuisivat kasvattamaan lapsensa yksin, joka puolestaan ajaisi heidät taloudellisiin vaikeuksiin. Seksuaalisuudesta puhuminen perheissä on vielä tänä päivänäkin vaikea aihe, minkä vuoksi suurin osa raskaana olevista nuorista kokee asian puheeksi ottamisen hankalaksi. (Skobi & Mafone 2017.) Asiasta kertomisen vaikeus ei siis koske ainoastaan suomalaisia nuoria, vaan ilmiön voisi sanoa olevan maailmanlaajuinen.

Nuoren raskaus pitää sisällään tietenkin fyysisiä muutoksia, mutta myös mielialan muutokset ja rajut tunnepurkaukset kuuluvat nuoren raskauteen. Mielialanvaihtelut aiheuttavat herkästi riitoja mahdollisessa parisuhteessa, jotka voivat johtaa pahimmillaan jopa eroon. Hirvosen tutkimuksesta selviääkin odottavien nuorten, sekä myös tulevien isien toivovan enemmän tietoa raskauden aiheuttamista tunneryöpyistä. (Hirvonen 2000, 80.)

4.1 Nuoruuden kehitysvaiheet

Ihmisen kehitys on nopeinta ja laaja-alaisinta juuri nuoruudessa. Kehossa tapahtuu muutoksia, hormonit nostattavat murrosiän kuohuja ja ajattelutapakin alkaa kehittyä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys.) Nuoren kehityksen tiedetään olevan yhteydessä ainakin neljään kokonaisuuteen. Näistä ensimmäinen on fysiologiset muutokset ja kypsyminen, johon kuuluu puberteetti ja sen myötä sukukypsyyden saavuttaminen. Toinen nuoren kehitystä määrittävä kokonaisuus on ajattelutaitojen kehittyminen. Varhaisnuoruudessa ajattelu muuttuu abstraktimmaksi ja yleistävämmäksi, jonka

johdosta nuori alkaa hahmottamaan maailmaa ja sen tapahtumia laajemmin. Tulevaisuuden suunnittelun kannalta merkittävät suunnittelu- ja päätöksentekotaidot kehittyvät. Kolmas ja varsin merkittävä kokonaisuus on sosiaalisen ympäristön laajeneminen ja ympäristö, jossa nuori aikaansa viettää. Nuoruudessa kavereihin merkitys korostuu, jolloin sosiaalinen ympäristö jakautuu kodin lisäksi kavereihin. Neljäs nuoruuden kehityksen moottori on muutokset sosiaaliskulttuurissa ympäristössä, johon kuuluvat erilaiset normatiiviset, eli todennäköiset roolisiirtymät esimerkiksi koululaisesta työntekijäksi. Tähän kehitysvaiheeseen sisältyy lisäksi ei-normatiiviset tapahtumat nuoren elämässä, kuten vanhempien ero. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2014, 144, 146–149.) Ei-normatiivisiin tapahtumiin kuuluu myös nuoren raskaaksi tuleminen.

4.2 Nuoruusiän raskautta ennustavat tekijät

Nuorena raskaaksi tulemistä ennustavat monet yksilölliset tekijät. Nuorten äitien tyttäriillä tiedetään olevan suurempi todennäköisyys tulla raskaaksi nuorena kuin vanhempien äitien lapsilla. Voidaan siis sanoa, että nuorena äidiksi tuleminen siirtyy usein sukupolvelta toiselle. Myös perherakenne, joka muodostuu muusta kuin kahdesta biologisesta vanhemmasta, on tutkitusti yhteydessä äidiksi tulemiseen nuorena. Psykososiaalisia tekijöitä, jotka ennustavat raskaaksi tulemistä nuorena ovat lisäksi matala koulutustaso, heikko sosioekonominen asema, lapsuusiän käytösongelmat, lapsuudessa tapahtunut kaltoinkohtelu, sekä tunne-elämän ongelmat. (Lehti 2013, 60–66.)

Oman äidin nuoren iän yhteys äidiksi tulemiseen nuorena yli sukupolvien on osoitettu olevan yhteydessä perheessä vallitseviin arvoihin ja asenteisiin, jotka suosivat nuorena vanhemmaksi tuloa. Lisäksi nuorten vanhempien heikko talous sekä epävakaa parisuhde ja sosiaalisen kontrollin puute lapsen kasvatuksessa saattavat lisätä lapsen tarvetta etsiä läheisyyttä lapsuudenkotinsa ulkopuolelta. Läheisyyden puute vanhempien ja lapsen välillä on yhteydessä etenkin tyttöjen seksuaaliseen käyttäytymiseen. (Lehti 2013, 60.)

Lapsuusiän psyykkiset käytösongelmat ovat myös yhteydessä nuorena äidiksi tulemisessa. Käytösongelmat ovat yhteydessä varhaisiin seksisuhteisiin, riskejä sisältävään seksuaaliseen käyttäytymiseen, sekä lyhytkestoiisiin parisuhteisiin. Lisäksi käytösongelmaiset tytöt ovat riskiryhmässä tulla seksuaalisesti hyväksikäytetyiksi nuoruudessaan. (Lehti 2013, 63.) Samankaltaisia tuloksia on saatu myös Etelä-Afrikkalaisten nuorten kohdalla, jossa nuoret itse olivat arvioineet raskautensa johtuvan omasta riskikäyttäytymisestään, kuten alkoholin käytöstä ja erityisesti omasta kypsymättömyydestään arvioida tekojensa seurauksia (Skobi & Mafone 2017).

5 SOSIAALISEN TUEN MERKITYS KIINTYMYSSUHTEEN SYNTYMISESSÄ

Raskaana olevat nuoret ovat kokeneet sosiaalisella tuella olleen merkitystä syvemmän kiintymyssuhteen syntymiseen (Lindroos ym. 2015, 145). Raskaudesta kertominen ei ole nuorelle helppoa, sillä ihmisten reaktiot pelottavat. Ikään liittyvä, mahdollinen kritiikki tiedostetaan ja raskaudesta kertomista pitkitetään tämänkin vuoksi. Vahva sosiaalinen tuki ja etenkin läheinen suhde tulevan lapsen isään on tärkeää ja jopa merkittävää vahvemman kiintymyssuhteen syntymiselle sikiötä kohtaan. (Duodecim 2015.)

Vuokolan (2011) tutkimuksessa nuoret olivat saattaneet kertoa koulun henkilökunnalle raskaudestaan vasta äitiyslomalle jäädessään. Myös Rajamäen (2006) tutkimukseen haastatelleet nuoret äidit olivat ilmoittaneet raskaudestaan opettajille ainoastaan pakon edessä, vaikka lopulta suhtautuminen nuoren raskauteen oli ollut pääsääntöisesti myönteistä. Ympäristön hyväksyntä ja tuki on nuorelle merkittävä osa äidiksi kasvamisessa (Vuokola 2011, 42). Skobin & Makofanen (2017) tutkimuksessa olleet nuoret olivat kokeneet vertaistuen merkityksen välttämättömänä tukimuotona raskausaikanaan. Vertaistukiryhmien avulla nuoret saattoivat huomata, etteivät ole tilanteessaan yksin. Masentuneet ja kumppaninsa hylkäämäksi tulleet nuoret saivat ryhmissä tukea suruunsa ja tukea omien

vahvuuksiensa tunnistamiseen. Vahvuuksiaan tiedostamalla nuorten hyvinvointi oli parantunut ja sosiaalinen aktiivisuus lisääntynyt. (Skobi & Makofanen 2017.)

Vanhemmuutta vahvistamalla ja raskaudenaikaista kiintymyssuhdetta tukemalla saavutetaan parhaimmillaan kauaskantoiset tulokset tulevan lapsen kehityksessä (Lindroos, Ekholm & Pajulo 2015, 148).

5.1 Raskausajan psykologiset vaiheet kiintymyssuhteen määrittäjinä

Kiintymyssuhteen rakentumista äidin ja lapsen välille lapsen ensimmäisten elinvuosien aikana on tutkittu paljon, mutta vähemmän kiinnitetään huomiota siihen, että kiintymys lapseen alkaa muodostua jo raskausaikana.

Raskaus pitää sisällään kehityksellisiä haasteita. Raskauden aikana ihmisen identiteetti muuttuu ja hän alkaa luomaan itsestään kuvaa äitinä. Raskaudenaikaisessa kiintymyksessä on todettu olevan yksilöllisiä eroja. Niin positiiviset kuin negatiiviset tunteet saattavat tulla esiin varsin voimakkaina, joten tulevalta äidiltä vaaditaan suurta sopeutumista niin psyykkisesti, fyysisesti kuin sosiaalisesti. Joan Raphael-Leff ja Margareta Brodén ovat jaotelleet raskauden kolmeen psykologiseen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on fuusio eli äitiyteen sulautuminen, jossa ajatus sikiöstä omassa kehossa vahvistuu. Tuleva äiti tiedostaa olevansa raskaana ja alkaa pohtimaan itseään tulevaisuudessa äitinä. Myös pelko sikiön menettämisestä kuuluu usein sulautumisvaiheeseen, mutta raskauden edetessä luotto raskauden jatkumiseen kasvaa mahdollistaen näin myös tunnetason syventymisen, sekä suojelun tarpeen tunteen sikiötä kohtaan. Raskaana oleva äiti ryhtyy pohtimaan elintapojensa vaikutusta sikiöön. Toinen vaihe käynnistyy, kun äiti alkaa tuntea sikiön liikkeitä. Toista vaihetta kutsutaan differentiaatioksi eli eriytymisvaiheeksi, sillä tässä vaiheessa äiti ryhtyy mielessään tekemään eroa itsensä ja sikiön välillä. Eriytymisvaiheeseen kuuluu kodin valmistelu tulevaa vauvaa varten. Separaatio eli eroaminen on raskauden viimeinen vaihe. Tässä vaiheessa tuleva äiti alkaa ymmärtää asian konkretian, paluuta ei enää ole. Viimeisessä vaiheessa äidin ymmärrys pian syntyvästä, todellisesta lapsesta ja synnytyksestä muodostuu. Jokaiseen psykologiseen kehitysvaiheeseen sisältyy

riskitekijöitä, joiden tuntemus on välttämätöntä raskaudenaikaisessa vuorovaikutustyöskentelyssä. (Duodecim 2015; Sarkkinen 2009, 1–3.)

5.2 Riskit kiintymyssuhteen rakentumisessa

Raskaana olevaa nuorta kohdatessa tulisi tunnistaa riskit, jotka vaarantavat nuoren ja tulevan lapsen kiintymyssuhteen syntymistä. Raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentäviä tekijöitä on useita ja yksi niistä onkin odottajan nuori ikä. Muita riskitekijöitä ovat masennus, päihteiden käyttö, heikot tukiverkostot, synnytyspelko tai huonot kokemukset oman lapsuuden ihmissuhteista. Vaarantuneen kiintymyssuhteen merkkejä voivat olla raskauden kieltäminen, negatiivinen ilmaisu raskaudesta puhuttaessa tai haluttomuus ajatella lasta omana persoonana. (Lindroos ym. 2015, 143, 147.) Odottavan äidin tunteet vaikuttavat äidin ja tulevan lapsen vuorovaikutussuhteeseen. Kun odottava äiti suhtautuu ja kasvaa myönteisesti äitiyteen, on se paitsi äidin ja tulevan lapsen, niin myös koko yhteiskunnan etu, sillä jo äidin raskaudenaikaisilla tunteilla on vaikutusta tulevan lapsen elämään (Vuokola 2011, 5).

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA PROSESSIN KUVAUS

Tutkimuksen ensimmäinen vaihe alkaa luonnollisesti aiheen valinnasta. Aiheen olisi hyvä olla työelämälähtöinen, mutta tässä tutkimuksessa tämä kriteeri ei täyty. Aiheen valinnassa olin röyhkeästi itsekäs ja päädyin laittamaan oman mielenkiintoni etusijalle, jotta työskentely olisi mahdollisemmin antoisaa ja mielekästä itselleni. Päädyin tutkimaan tätä harvinaista, mutta mahdollista kohtaamista koulukuraattorin ja raskaana olevan nuoren välillä, kuraattorien itsensä arvioimana. Tässä luvussa esittelen tutkimusprosessini etenemistä vaihe vaiheelta, alkaen tutkimuksen tarkoituksesta ja päättyen tutkimustulosten analysointimenetelmiin.

6.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen päätavoitteena oli saada tietoa koulukuraattorien valmiuksista kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta tässä nuoruusiän kehitysvaiheen ja vanhemmuuteen kasvamisen kaksoishaasteessa. Raskaana oleva nuori on kuraattorin vastaanotolla harvinainen, mutta mahdollinen asiakas, joten pyrin selvittämään kuraattorien omia näkemyksiä omista ammatillisista valmiuksistaan niin teoreettisen kuin käytännön osaamisen kautta.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä ovat kuraattorien näkemykset omista ammatillisista valmiuksistaan raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa, niin teoriassa kuin käytännössä?
2. Mitä haasteita raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa voi esiintyä?
3. Miten hyvin koulukuraattorit tuntevat palvelut, joiden pariin he voivat raskaana olevan nuoren ohjata?

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää lisäksi, miten hyvin koulukuraattorit tuntevat palvelut, joihin he voivat raskaana olevaa nuorta tarvittaessa ohjata, sekä aikaansaada työ, josta on hyötyä etenkin kuraattoreille, mutta myös kaikille muille, jotka tekevät töitä tai ovat muuten tekemisissä raskaana olevan nuoren kanssa.

6.2 Kohdejoukko

Ei ole olemassa mitään listaa tai rekisteriä, josta näkisi suoraan kaikki Suomessa työskentelevät kuraattorit, joten päädyin valitsemaan tutkimuksen kohdejoukoksi kaikki Satakunnassa työskentelevät, perusasteen ja toisen asteen kuraattorit. Kohdejoukon valintaan vaikutti olennaisesti se, että asun itse Satakunnassa, mutta myös se, että suoritin ensimmäisen työharjoitteluni kahden porilaisen koulukuraattorin ohjauksessa. Työharjoittelun aikana pääsin tutustumaan lähes kaikkiin Porissa työskenteleviin koulukuraattoreihin ja tämä näyttäytyikin suurena

etuna opinnäytetyön alkuvaiheessa. Kyselylomakkeen testaajat löytyivät helposti, kun kontaktit olivat jo valmiiksi luotuna. Uskon tämän vaikuttaneen positiivisesti myös vastausprosentteihin etenkin Porin osalta, jossa koulukuraattoreja työskentelee enemmän kuin muissa tutkimukseen osallistuneissa kunnissa.

Tutkimus on kokonaistutkimus Satakunnan kuraattoreista. Kokonaistutkimuksessa perusjoukko on rajattu tarkasti ja kaikki perusjoukkoon kuuluvat mitataan (Kananen 2011, 65). Kyseessä ei siis ole otos, jota voidaan yleistää koko Suomen kuraattoreihin, sillä tutkimukseen valikoituminen ei ole kuraattoreille satunnaista. Kun kysely kohdistetaan tietylle kohderyhmälle, kuten tiettyyn asuinalueeseen, ei tuloksia voida yleistää, vaan tulokset pätevät ainoastaan tutkittuun kohderyhmään (Karjalainen 2015, 11).

Kyselytutkimuksessa vastausprosentti on harvoin 100%. Kun kaikkia vastaajia ei tavoiteta, kutsutaan kyseistä puutteellisuutta kadoksi. Kadon aiheuttamalla, vastaamatta jättäneellä ryhmällä saattaa olla merkittävä vaikutus tutkimuksen tuloksiin. (Karjalainen 2015, 34).

6.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus tehtiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään kartoittamaan olemassa oleva tilanne. (Heikkilä 2014, 15.) Tarkoituksena ei niinkään ole mennä syvälle yksityiskohtiin, vaan selvittää vastaajien oma mielipide tutkittavasta asiasta ja saada aiheesta yleinen käsitys, jota voidaan kuvailla ja tähän tarkoitukseen juuri määrällinen tutkimus tarjoaa mahdollisuuden (Vehkalahti 2014, 13). Kvantitatiivisessa tutkimuksessa korostuu luotettavuus ja sen etuna näyttäytyy tulosten täsmällisyys (Kananen 2011, 17–18).

6.4 Tutkimusaineiston keruu ja analysointi

Ennen tutkimusaineiston keruuta hain tutkimusluvut Satakunnan kaikista 17 kunnasta. Tutkimuslupien hakemisen aloitin 24.9.2018 lähestymällä kuntien toimialajohtajia sähköpostitse. Raumalla koulukuraattorit työskentelivät vuoden 2018 loppuun sosiaali- ja terveystoimialan alaisuudessa, muissa kunnissa kuraattorit työskentelevät sivistystoimen alla. Pelkästään lupien hakemiseen kului yllättävän paljon aikaa. Useammasta kunnasta lupien saamiseen riitti tiivis kuvailu opinnäyteystä. Yhdestä kunnasta lupaa ei myönnetty ja kahdesta kunnasta en saanut vastausta useammasta muistutuksesta huolimatta. Tämän vuoksi kolme kuntaa (Eurajoki, Nakkila ja Merikarvia) jäivät tutkimuksen ulkopuolelle. Raumalla ja Porissa lupien hakemiseen on olemassa tarkat ohjeistukset, joita noudattamalla luvat myönnettiin Raumalta joulukuussa 2018 ja Porista tammikuussa 2019.

Tutkimusaineiston keruu, eli koulukuraattorien oman arvioinnin mittaaminen tapahtui yksinkertaisen internetkyselyn avulla. Aineistonkeruu toteutettiin kyselylomakkeella, Webropol -verkkoalustalla. Webropol on Pohjoismaiden käytetyin kyselytyökalu, joka mahdollistaa kyselylomakkeiden luomisen helposti ja nopeasti (Webropol 2019). Internetkyselyn etuja ovat nopea vastausten saaminen, sekä pieni budjetti. Hyvä puoli on myös haastateltavan mahdollisuus vastata anonyymina, jolloin myös arkaluontoisiin kysymyksiin vastaaminen on helpompaa. Internetkyselyissä haittapuolena ovat esimerkiksi avoimiin kysymyksiin vastaamatta jättäminen tai koko haastattelun sivuuttaminen. (Heikkilä 2014, 15, 18.)

Kyselylomake testattiin kolmella koulukuraattorilla ennen varsinaista kyselyä. Koevastaajien valikoinnissa kiinnitin huomiota siihen, että vastaajat työskentelevät eri tyyppisissä oppilaitoksissa. Koekyselyn avulla ammattilaiset voivat huomata kyselyssä ilmeneviä epäkohtia ja tehdä vielä korjausehdotuksia ennen varsinaisten kyselylomakkeiden lähettämistä (Heikkilä 2014, 50, 58). Mäkisen (2006) mukaan kyselyn laatija sokeutuu usein omalle työlleen, joten senkin vuoksi kyselyn testaamisessa vastaajilta toivottiin erityistä kriittisyyttä kyselylomaketta kohtaan. Koekyselyyn vastanneilta ei tullut korjausehdotuksia kyselylomakkeeseen. Koekysymysten vastauksia tarkastellessani pystyin lisäksi huomaamaan, että niiden avulla pystyn vastaamaan tutkimuskysymyksiin.

Varsinaisen kyselylomakkeen lähetin jokaiselle koulukuraattorille henkilökohtaisesti sähköpostitse. Sähköposti sisälsi saatekirjeen, jossa kerroin koulukuraattoreille tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja tavoitteista, osallistumisen vapaaehtoisuudesta, sekä anonymiteetin suojaamisesta (LIITE 1).

Kyselylomake sisälsi 23 kysymystä, joiden kautta pyrin selvittämään koulukuraattorien omaa näkemystä ammatillisesta osaamisestaan sekä valmiuksistaan kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta vastaanotollaan. Kolmella ensimmäisellä kysymyksellä selvitin vastaajien taustatekijöitä, kuten vastaajan sukupuolta, tämän hetkistä työpaikkaa, sekä työkokemusta koulukuraattorina. Lisäksi vastaajilta kysyttiin mielipidettä työn mitoituksen riittävydestä jokaisen apua ja tukea tarvitsevan nuoren kohtaamiseen, sekä selvitettiin, miten kuraattorit kokivat kykenevänsä luomaan luottamussuhteita nuoriin asiakkaisiinsa. Kysymyksillä 6 ja 7 kartoitin, miten yleistä raskaana olevan nuoren kohtaaminen kuraattorin työssä on ja miten todennäköisenä kuraattorit itse kyseistä kohtaamista pitävät, mikäli eivät vielä ole raskaana olevaa nuorta vastaanotollaan kohdanneet. Kysymyksillä 8–16 selvitettiin kuraattorien teoreettista osaamista, sekä teorian soveltamista tarvittaessa myös käytäntöön. Kysymyksillä 17–20 ja 22 selvitettiin kuraattorien tietämystä palveluista, joihin raskaana olevaa nuorta voi tarvittaessa ohjata, sekä yleisesti mahdollisen lisätiedon tarpeesta raskaana olevan nuoren kohtaamiseen ja tukemiseen liittyen. Raskaana olevan nuoren kohtaamisessa esiintyneitä haasteita ja onnistumisia, kyseisiä nuoria työssään kohdanneet vastaajat saivat kertoa kysymyksessä 21. Viimeisessä kysymyksessä sana oli vapaa.

Kuraattorien näkemystä omasta ammatillisesta osaamisestaan selvitettiin Likert-asteikon avulla. Likertin asteikossa vastaajille esitetään suljettujen kysymysten muodossa väittämiä, joihin vastausvaihtoehdot on esitetty asteikkotyypillisesti ja joista vastaajan tehtävänä on valita asteikolta omaa käsitystään parhaiten kuvaava vaihtoehto (Heikkilä 2014, 51). Likertin asteikko oli viisiportainen, jossa ääripäät olivat ”Täysin samaa mieltä” ja ”Täysin eri mieltä”. Likertin asteikolle tyyppillistä on, että keskimäinen vaihtoehto on neutraali ja se saattaa aiheuttaa tulosten koodaamisessa ongelmia. (Vehkalahti 2014, 35.) Tässä tutkimuksessa Likert-asteikossa vastausvaihtoehtoja ja oli 1–5. 1=täysin eri mieltä (arvo 1), 2=jokseenkin eri mieltä (arvo 2), 3=ei samaa eikä eri mieltä (arvo 3),

4=jokseenkin samaa mieltä (arvo 4) ja 5=täysin samaa mieltä (arvo 5). Tuloksia tarkasteltaessa keskiarvon (=ka.) mukaan, mitä suurempi luku on, sitä paremmaksi vastaajat valmiutensa kokevat.

Tutkimusaineiston analysoinnin suoritin Webropol -ohjelmiston avulla. Webropolissa kyselyn vastauksista muodostuu automaattisesti perusraportti, jossa tulokset ovat nähtävillä kysymyskohtaisesti, omissa taulukoissaan. Webropolin raportointityökalulla pystyin lisäksi vertailemaan eri vastauksia keskenään ja saamaan näin tuloksista entistä monipuolisempia ja mielenkiintoisempia.

Osa kysymyksistä oli avoimia, jolloin vastaaja sai mahdollisuuden vastata kysymyksiin omin sanoin. Myös avointen kysymysten analysointi, sekä eri muuttujien välisten riippuvuuksien vertailu onnistui Webropol -raportoinnin avulla. Webropol Analytics on Webropoliin kuuluva lisämoduuli, johon sisältyy kvalitatiivisia analyysejä luova Text Mining. (Webropol. Kysely ja raportointityökalu. Analysoi ja visualisoi. 2019.) Text Mining -työkalun avulla voidaan tarkastella tekstikenttävastauksissa useimmin esiintyneitä sanoja sanapilven tai kuvaajan muodossa. Työkalun avulla voidaan vaivattomasti kategoroida samankaltaisista sanoista ryhmiä, jolloin vastausten analysointi helpottuu. Ryhmien luomisen jälkeen vastauksia on mahdollista vertailla vielä keskenään muiden kyselyssä saatujen vastausten kanssa. (Webropol 2012.)

Webropol Insight on puolestaan tilastollisiin analyyseihin perustuva analyysimoduuli, joka kertoo eri asioiden vaikutuksista toisiinsa yksinkertaisella korrelaatioanalyysillä. (Webropol. Kysely ja raportointityökalu. Analysoi ja visualisoi. 2019.) Tutkimuksessa tarkasteltiin lisäksi, kuinka hyvin kysymykset korreloivat tietyn kohdekysymyksen kanssa, eli kuinka riippuvaisia kysymykset olivat toisistaan. Korrelaatiokertoimen avulla voidaan selvittää muuttujien vaikutusta esimerkiksi annettuihin vastauksiin, vastaajan mielipidettä selvittävässä tutkimuksessa (Heikkilä 2014, 90). Tässä tutkimuksessa tarkasteltavia muuttujia olivat työkokemus koulukuraattorina, kokemus työn mitoituksen riittävydestä sekä kouluaste, jossa vastaaja työskentelee kuraattorina. Sukupuolien välisiä eroja tutkimuksessa ei tarkasteltu, sillä suurin osa vastaajista oli naisia. Korrelaatioanalyysin avulla

voidaan ennustaa eri muuttujien arvoja, mikäli muuttujat korreloivat keskenään (Karjalainen 2015, 120).

Tutkimusaineistoa on kuvattu ja havainnollistettu graafisesti ja tulosten esittämisessä on pyritty mieltämään lukijan mielenkiintoa esitetyn asian suhteen. Vallin (2018) mukaan taulukoiden selkeyteen ja tarkoituksenmukaisuuteen tulisikin kiinnittää erityistä huomiota, jotta lukija saa taulukoista tarvitsemansa tiedon mahdollisimman vaivattomasti.

7 TULOKSET

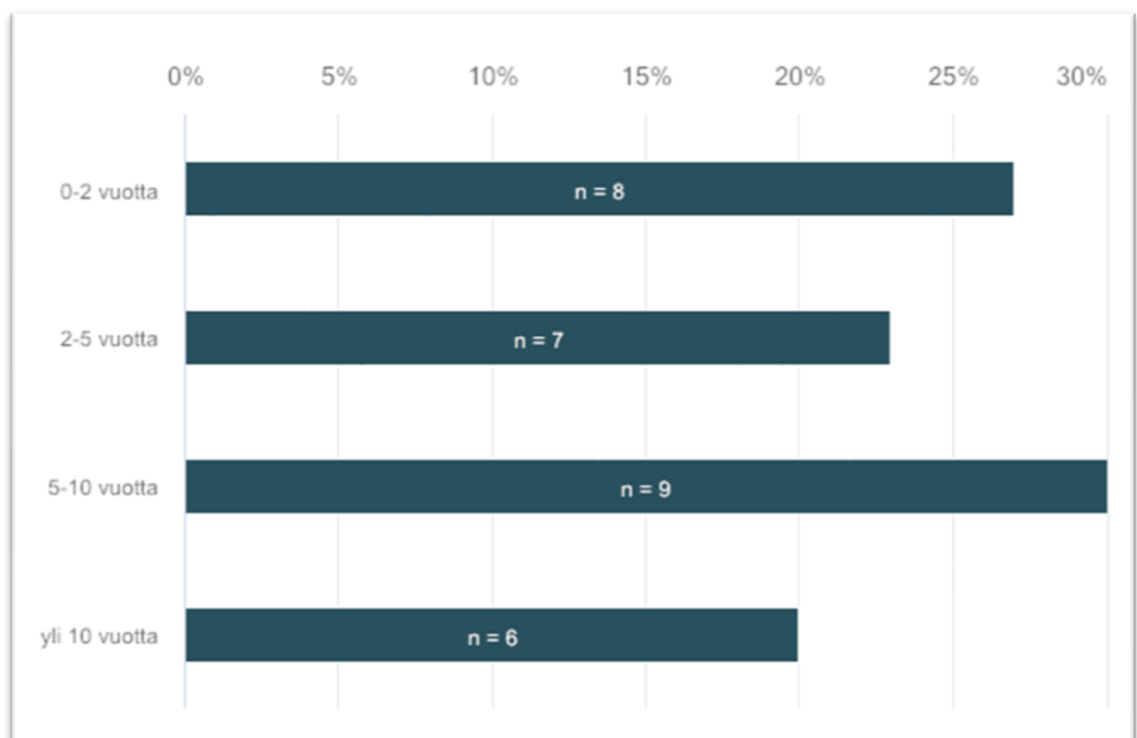
Tutkimuksen tulokset esitetään graafisina kaavioina, lukumäärinä, prosentteina ja keskiarvoina. Tuloksista selviää vastaajien sukupuolijakauma, työkokemus koulukuraattorina, kokemus oman työn mitoituksesta, sekä se, työskenteleekö vastaaja tällä hetkellä kuraattorina perusasteella vai toisella asteella. Tuloksissa tuodaan esille myös se, miten yleistä raskaana olevan nuoren kohtaaminen kuraattorin vastaanotolla on ja miten todennäköisenä kuraattorit kyseistä kohtaamista työssään pitävät. Tuloksista ilmeni vastaajien näkemys omasta teoreettisesta ja käytännön osaamisesta kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta, sekä vastaajien kokema lisätiedon tarve asian suhteen. Lisäksi tuloksista selvisi, miten tietoisia vastaajat ovat eri palveluista, joiden pariin raskaana olevaa nuorta voi tarvittaessa ohjata.

Kyselylomake lähetettiin yhteensä 46:lle Satakunnassa työskentelevälle koulukuraattorille. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 30 kappaletta. Vastauskatoon on laskettu lisäksi niissä kunnissa (3) työskentelevät koulukuraattorit (6), joista tutkimuslupaa opinnäytetyön tekemiseen ei saatu. Vastausprosentiksi muodostui 57,69%.

7.1 Taustatiedot

Vastaajista (n=30) kaksi oli miehiä ja 28 naisia. Kaikki vastaajat kertoivat sukupuolensa.

Vastaajien työkokemus koulukuraattorina oli vaihtelevaa. Vastaajista kahdeksan oli työskennellyt kuraattorina 0-2 vuotta ja seitsemän 2-5 vuotta. Suurin osa (9) vastanneista oli työskennellyt kuraattorina 5-10 vuotta, kun taas yli 10 vuoden työkokemus oli kertynyt kuudelle vastaajalle. (KUVIO 2.)

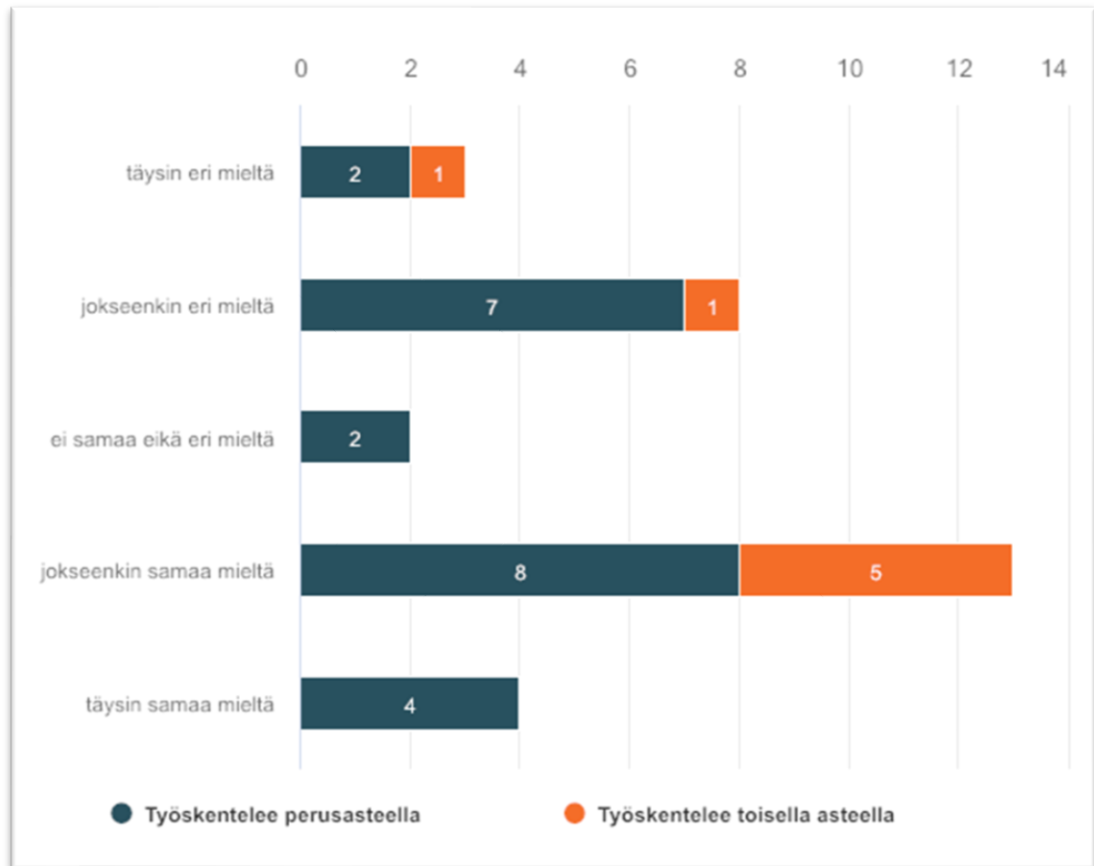

KUVIO 1. Työkokemus koulukuraattorina (n=30)

Vastaajista (n=30) vajaa neljäsosa (7) työskenteli kyselyyn vastatessaan koulukuraattorina toisella asteella ja loput (23) työskentelivät perusasteella.

Suurin osa vastaajista (13) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän työnsä on mitoitettu siten, että heillä on riittävästi aikaa kohdata jokainen apua ja tukea tarvitseva nuori. Täysin samaa mieltä työn mitoituksen riittävydestä oli neljä perusasteella työskentelevää kuraattoria. Perusasteelta ja toiselta asteelta

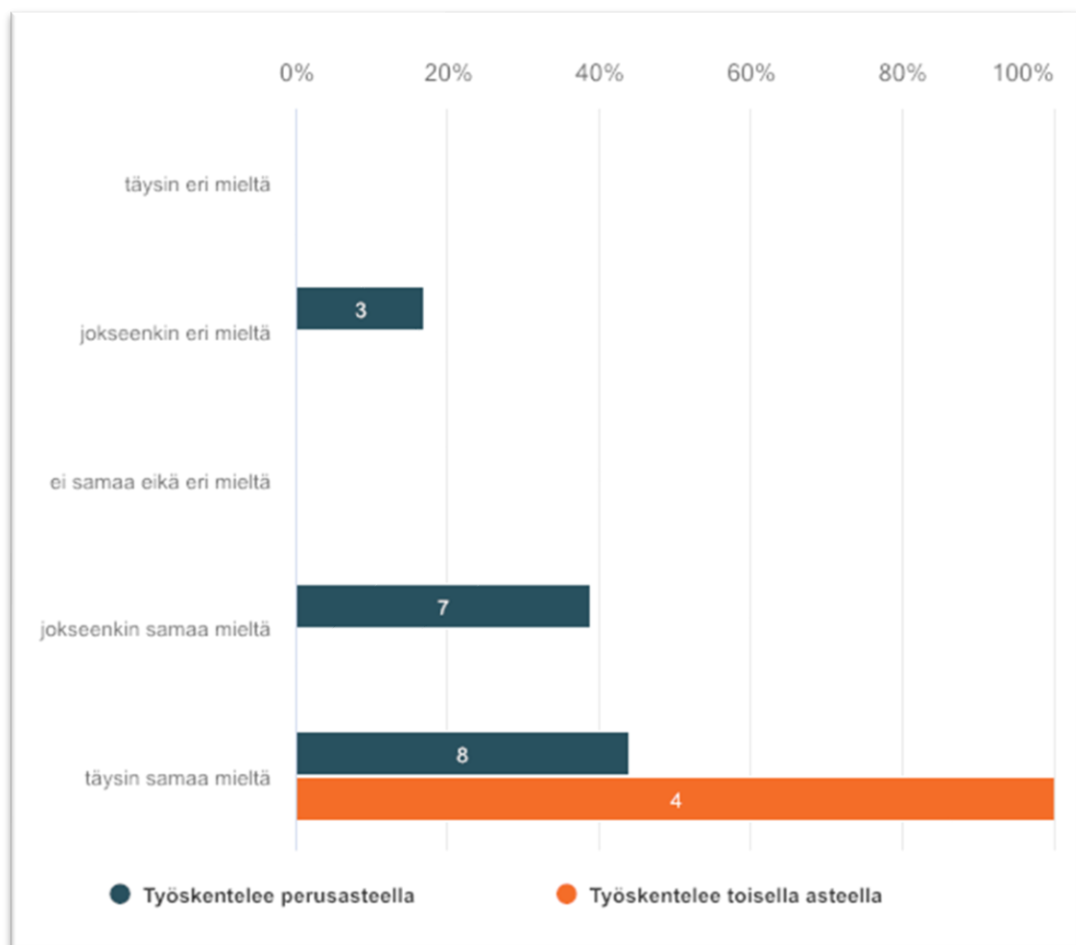
yhteensä kolme vastaajaa vastasivat puolestaan olevansa täysin eri mieltä työn mitoituksen riittävydestä jokaisen apua ja tukea tarvitsevan nuoren kohtaamiseen ja jokseenkin eri mieltä olivat yhteensä kahdeksan vastaajaa. (KUVIO 2.)

KUVIO 2. Vastaajien kokemus siitä, että työ on mitoitettu riittäväksi kohdata jokainen apua ja tukea tarvitseva nuori

Kaikista vastaajista (n=30) kahdeksan vastaajaa oli kohdannut työssään raskaana olevan nuoren. Kaikki kahdeksan vastaajaa olivat naisia ja kaikille työkokemusta oli karttunut vähintään viisi vuotta. Raskaana olevan nuoren vastaanotollaan kohdanneista alle puolet (3) vastasi työskentelevänsä tällä hetkellä toisella asteella ja loput (5) perusasteella. Vastaus ei kuitenkaan anna varmuutta siitä, missä kuraattorit olivat työskennelleet raskaana olevaa nuorta kohdattaessaan, joten päätelmää esimerkiksi siitä, kohtaako kuraattori raskaana olevan nuoren todennäköisemmin perusasteella vai toisella asteella, ei tästä voi tehdä.

Suurin osa (22) vastaajista ei ollut kohdannut raskaana olevaa nuorta vastaanotollaan, mutta heistä yli puolet (12) piti kohtaamista täysin mahdollisena. Seitsemän vastaaja oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että raskaana olevan nuoren voisi kohdata työssään. Kolme vastaajaa olivat puolestaan asiasta jokseenkin eri mieltä. Yksikään vastaajista ei pitänyt kohtaamista täysin mahdottomana. Vastauksista nousi odotetusti esiin toisella asteella työskentelevien kuraattorien vastaukset. Heistä kaikki (4) vastasivat pitävänsä kohtaamista täysin mahdollisena. (KUVIO 4.)

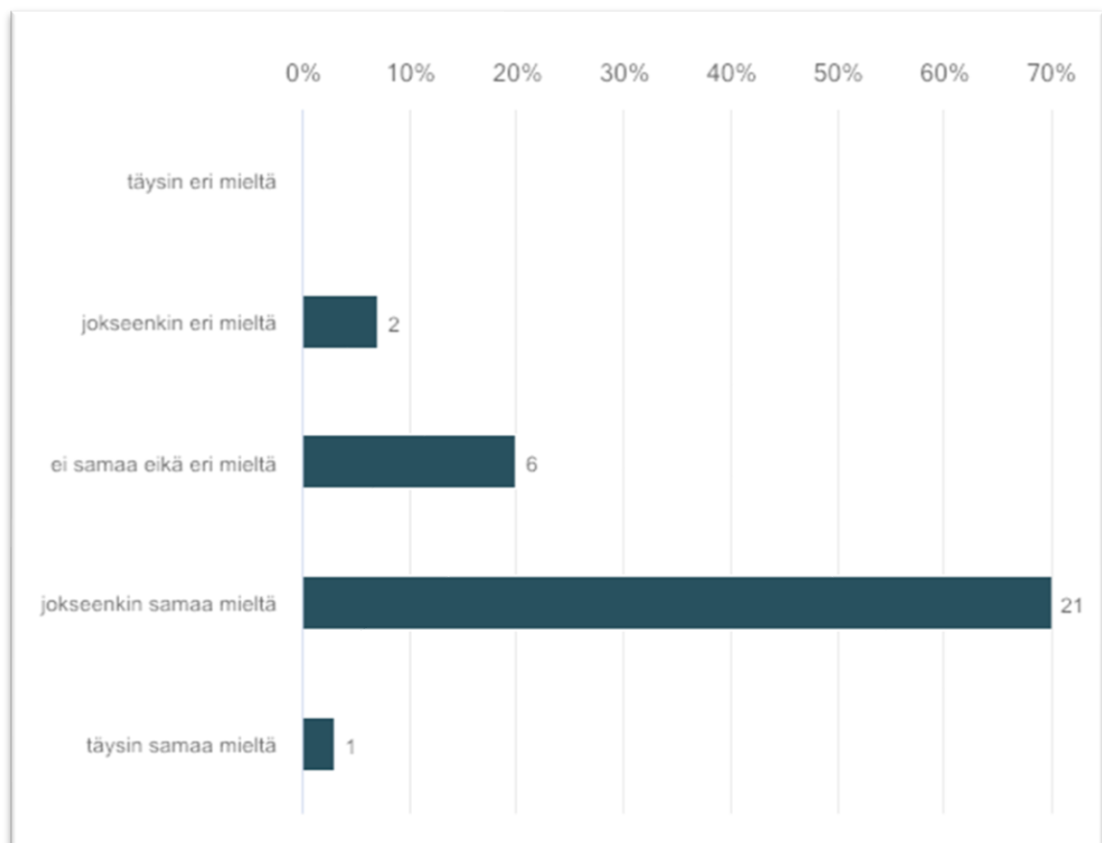

KUVIO 4. Raskaana olevan nuoren kohtaaminen on mahdollista työssäni (n=22)

7.2 Koulukuraattorien näkemys omista ammatillisista valmiuksistaan

Tässä luvussa esitän tuloksia ensimmäiseen tutkimuskysymyksen, eli mitkä ovat koulukuraattorien näkemykset omista ammatillisista valmiuksistaan eri osaluilla raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa, niin teoriassa kuin käytännössä.

Suurin osa (n=22) vastaajista oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että luottamussuhteen luominen nuoreen on kuraattorille yleisesti helppoa. Kaksi vastaajaa puolestaan olivat asiasta jokseenkin eri mieltä. KUVIO 3.)

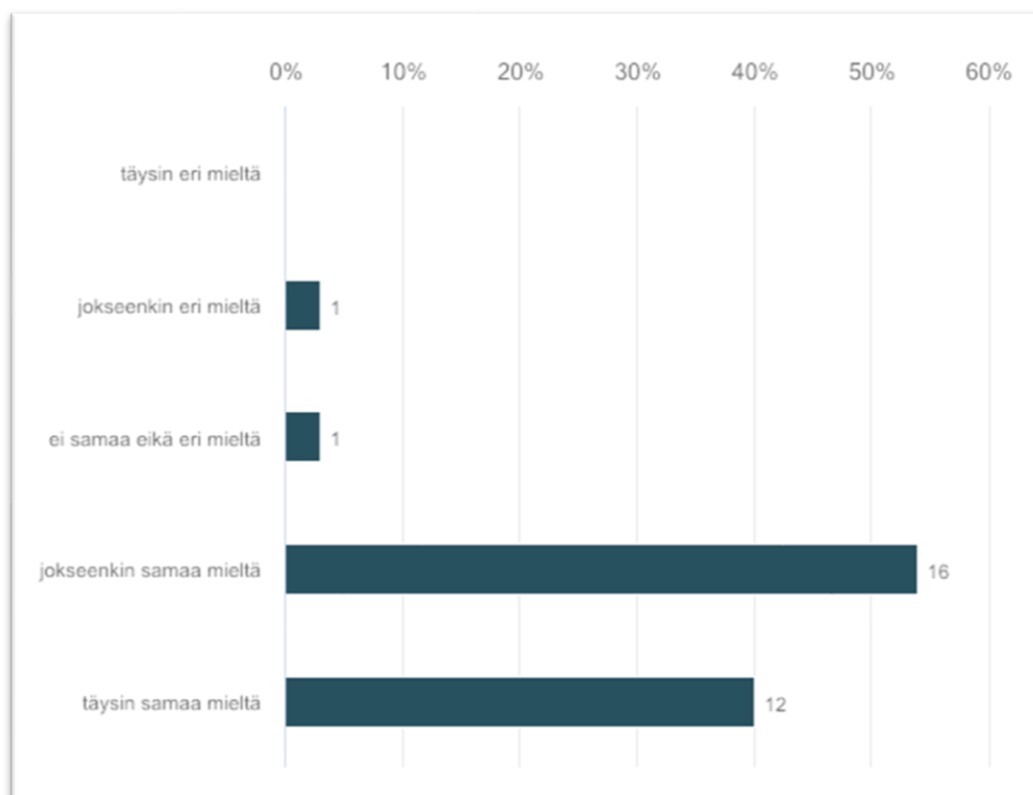

KUVIO 3. Luottamussuhteen luominen nuoreen on kuraattorille helppoa (n=30)

Yksi kyselyyn vastanneista koulukuraattoreista kertoi onnistuneen luottamussuhteen rakentumisen olleen merkittävä tekijä raskaana olevan nuoren kohtaamisessa.

Mielestäni raskaana olevan yli 15 vuotiaan nuoren kohtaamisessa on tärkeää antaa hänelle aikaa ja kuulla hänen ajatuksiaan ja tunteuksiaan tuomitsematta ja arvottamatta. Onnistuneen asiakassuhteen ainekset ovat välittäminen ja asiallisen tiedon välittäminen nuorelle.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella vastaajat kokivat tiedostavansa nuoruusiän raskautta ennustavat psykososiaaliset tekijät hyvin. Vain yksi vastaaja oli jokseenkin eri mieltä siitä, että tiedostaa psykososiaaliset tekijät, jotka ennustavat nuoruusiän raskautta. (KUVIO 5.) Tulosten perusteella sillä, työskentelikö vastaaja perusasteella vai toisella asteella, ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa ($p=0,05$). Myöskään vastaajan työkokemuksella, eikä kokemuksella työn mitoituksen riittävydestä ilmennyt tilastollista merkittävyyttä ($p>0,05$).

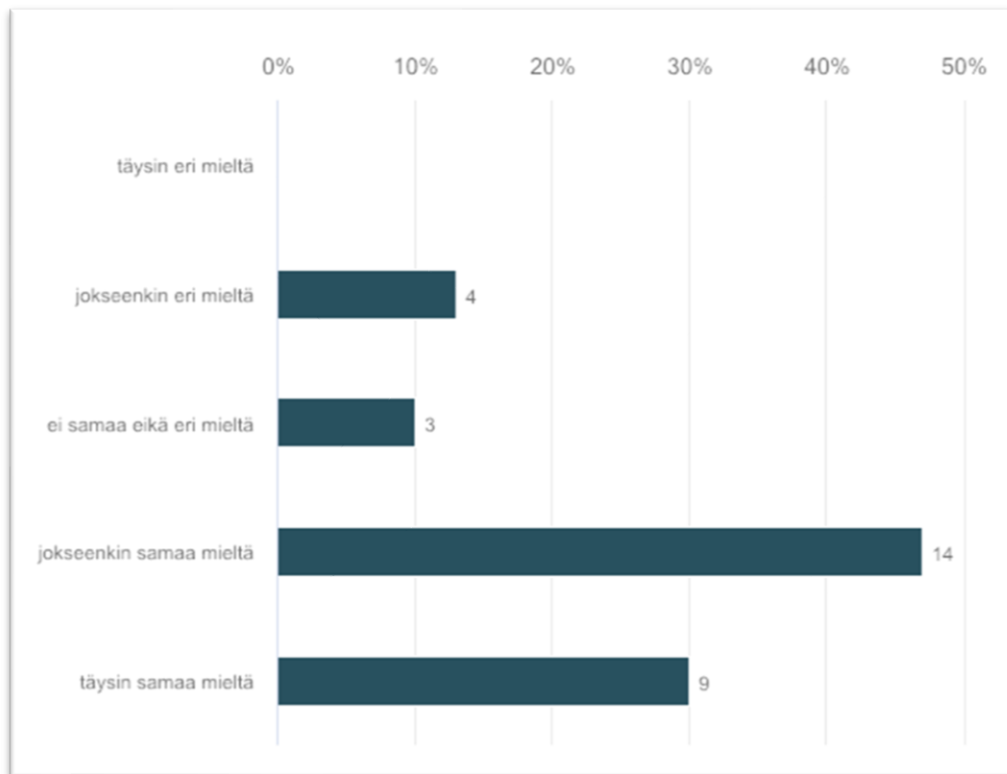
KUVIO 5. Tiedostan psykososiaaliset tekijät, jotka ennustavat nuoruusiän raskautta (n=30)

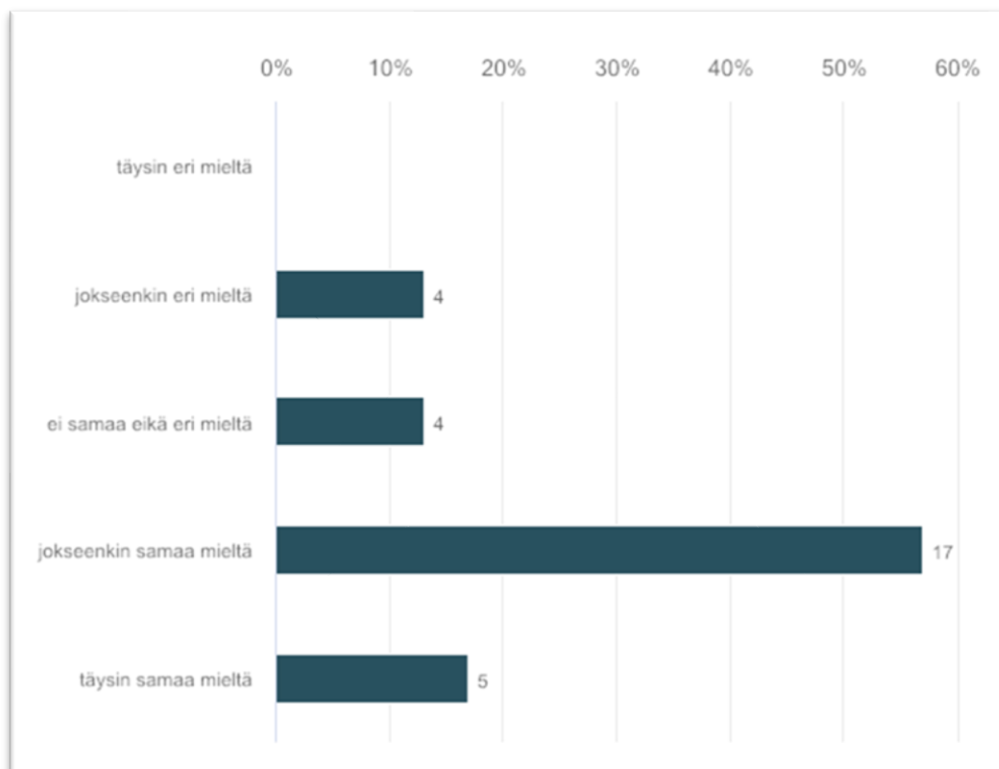
Valtaosa (22) kaikista (n=30) vastaajista olivat täysin samaa mieltä ja kahdeksan vastaajaa jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tiesivät, mitä nuoruuden kehitysvaiheisiin kuuluu. Tulosten keskiarvon (ka. 4,73) perusteella kuraattorit olivat täysin samaa mieltä siitä, että he tiedostavat nuoruuden kehitysvaiheet. Kun taas kysyttiin arviota omasta osaamisestaan huomioida nuoruuden kehitysvaiheet raskaana olevaa nuorta kohdatessa ja tukiessa, vain kuusi vastaajaa oli enää täysin samaa mieltä, mutta reilusti yli puolet (19) oli kuitenkin vielä osittain samaa mieltä siitä, että osaavat huomioida nuoruuden kehitysvaiheet raskaana olevan nuoren kohtaamisessa. Kolme vastaajaa ei ollut samaa eikä eri mieltä ja kaksi vastaajaa oli jokseenkin eri mieltä. Arviot omasta osaamisesta muuttuvat hieman, kun tietoa pitäisi soveltaa käytäntöön. Tuloksien keskiarvon (ka. 3,97) perusteella vastaajat olivat kuitenkin edelleen osittain samaa mieltä siitä, että he osaavat huomioida nuoruuden kehitysvaiheet raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa.

Vastaajan työkokemuksella, työn mitoituksen riittävyydellä tai sillä, työskentelikö vastaaja perusasteella vai toisella asteella, ei ilmennyt tilastollista merkitsevyyttä ($p>0,05$) nuoruuden kehitysvaiheiden tiedostamisessa, eikä myöskään niiden huomioimisessa käytännön työssä.

Raskauden psykologiset vaiheet vastaajat kokivat tuntevansa pääsääntöisesti hyvin. Suurin osa (23) vastasi olevansa jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että tuntee raskauteen kuuluvat psykologiset vaiheet. (KUVIO 6.) Lähes samaa linjaa noudatti jälleen vastaukset, kun kysyttiin, miten vastaajat kokivat osaavansa huomioida raskauden psykologiset vaiheet raskaana olevaa nuorta kohdatessaan (KUVIO 7). Keskiarvot oman osaamisen arvioimisessa eivät myöskään poikenneet toisistaan juurikaan teorian ja käytännön arvioinnin välillä. Vastausten keskiarvojen mukaan vastaajat olivat jokseenkin samaa mieltä sekä siitä, että he tunnistavat raskauden psykologiset vaiheet (ka. 3,90) ja niin ikään siitä, että he osaavat ottaa raskauden psykologiset vaiheet raskaana olevaa nuorta kohdatessaan (ka. 3,80).

KUVIO 6. Tunnen raskauden psykologiset vaiheet, jotka kuuluvat vanhemmuuteen kasvamiseen (n=30)

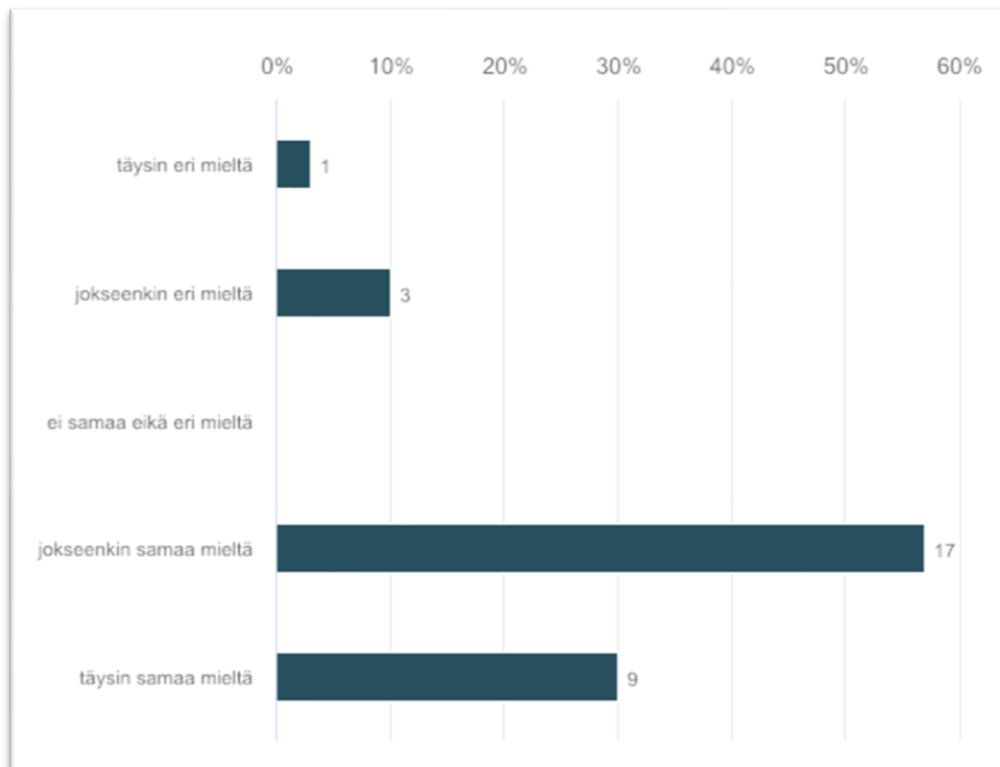

KUVIO 7. Osaan huomioida raskauteen kuuluvat psykologiset vaiheet raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa (n=30)

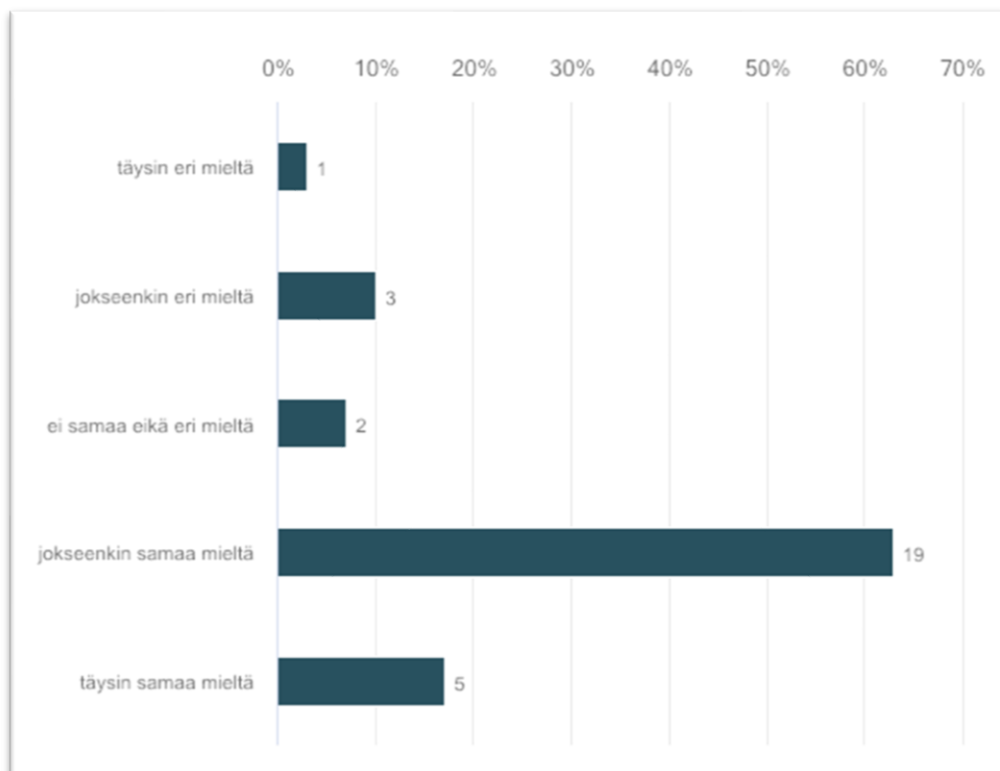
Raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät tunnistettiin vastausten perusteella hyvin. Yhdeksän vastaajaa oli täysin samaa mieltä ja suurin osa (17) jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tunnistavat tekijät, jotka heikentävät kiintymyssuhteen kehittymistä raskausaikana. (KUVIO 8.) Vastaajat, joilla oli työkokemusta koulukuraattorina kertynyt 0-2 vuotta tai 5-10 vuotta tunnistivat vastausten perusteella raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät parhaiten, sillä molemmista ryhmistä viisi oli asiasta jokseenkin samaa mieltä ja kolme taas täysin samaa mieltä siitä, että tunnistavat tekijät, jotka heikentävät raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä. Tulosten keskiarvon (ka. 4,00) mukaan koulukuraattorit ovat jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tunnistavat raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät.

Raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävien tekijöiden huomioiminen käytännössä ei juuri poikennut teoriaosaamisesta. 19 vastaajaa oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että osaavat huomioida raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät myös raskaana olevaa nuorta kohdatessa ja häntä tukiessa. Viisi vastaajaa oli asiasta täysin samaa mieltä. (KUVIO 9.) Arvio omasta osaamisesta ei juuri muuttunut, kun verrataan oman osaamisen soveltamista käytäntöön. Tulosten keskiarvon (ka. 3,80) mukaan kuraattorit olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että he osaavat ottaa raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät huomioon myös käytännössä, raskaana olevan nuoren tukemisessa.

Vastaajan työkokemuksella, työn mitoituksen riittävyydellä tai sillä, työskentelikkö vastaaja perusasteella vai toisella asteella, ei ilmennyt tilastollista merkitsevyyttä ($p > 0,05$) raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävien tekijöiden tiedostamisessa, eikä myöskään osaamisen huomioimisessa käytännön työssä.

KUVIO 8. Tiedostan raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät (n=30)

KUVIO 9. Osaan huomioida raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät raskaana olevan nuoren tukemisessa (n=30)

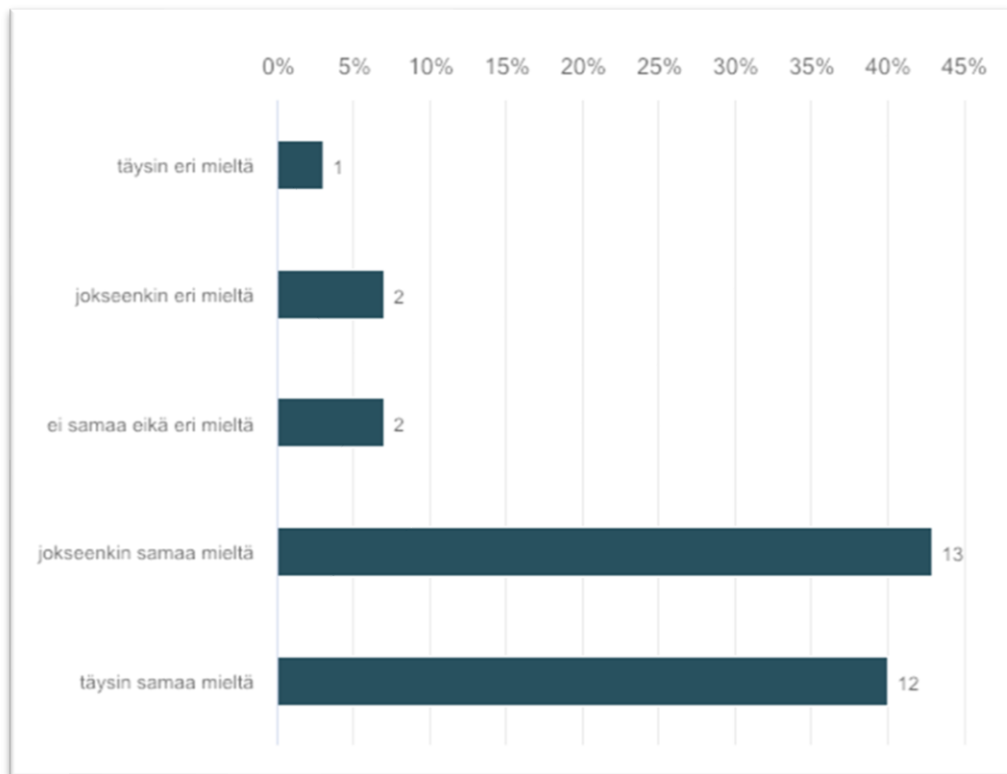
Raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät tunnistettiin vastausten perusteella myös hyvin. Kaikista vastaajista (n=30) 25 vastaajaa oli joko jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että he tunnistavat ne tekijät, jotka vahvistavat raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä. (KUVIO 10.) Vastausten keskiarvon (ka. 4,10) mukaan koulukuraattorit olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että he tunnistavat raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät.

Raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät osattiin vastausten mukaan huomioida hyvin myös käytännössä. Keskiarvon (ka. 3,80) mukaan koulukuraattorit olivat jokseenkin samaa mieltä siitä, että osaavat huomioida raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät myös käytännössä, raskaana olevan nuoren tukemisessa. Vain yksi vastaaja koki olevansa täysin eri mieltä ja kaksi jokseenkin eri mieltä vastatessaan väitteeseen (KUVIO 11). Kiintymyssuhteen vahvistamista tukevien menetelmien tärkeys tuotiin esille myös avointen kysymysten vastauksissa.

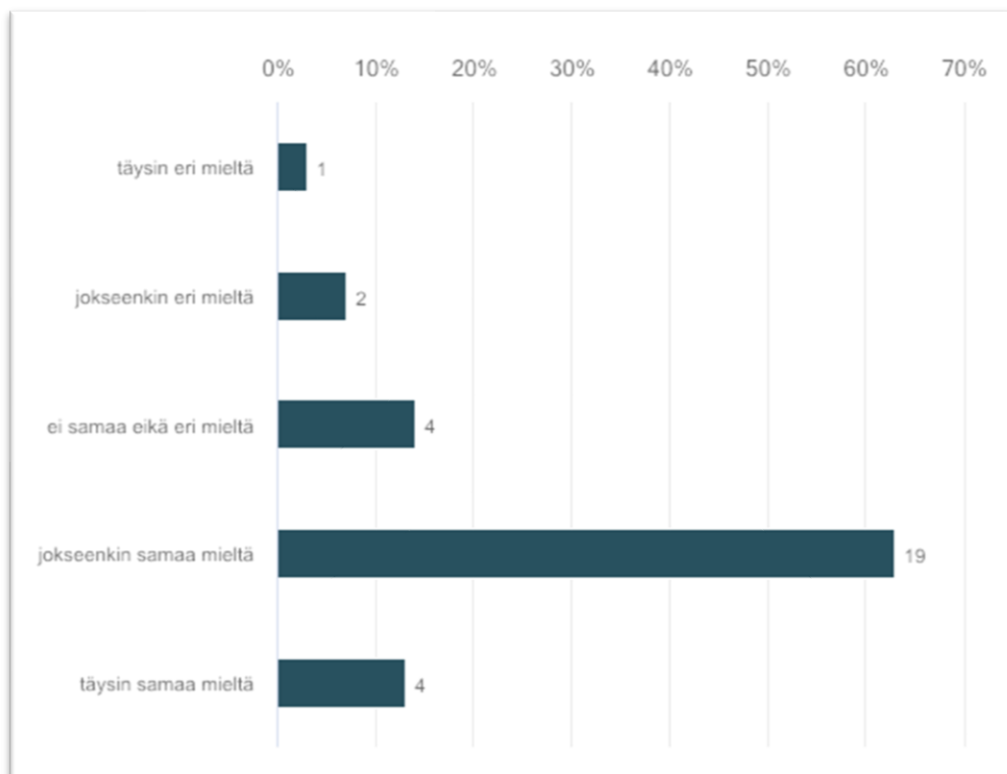
Näen työssäni vahvasti kiintymyssuhteiden merkityksen, ja sen rakentuminen alkaa tosiaan jo raskausvaiheessa ja on erityisen tärkeää jo ensimmäisen elinvuoden aikana, tähän panostaminen ja kiintymyssuhteen vahvistamista lisäävät keinot ovat tärkeitä.

Kuraattori on myös ammattilainen vahvistamaan ja tukemaan nuoren omasta hyvinvoinnista huolehtimista ja sitä kautta lapsen...

Vastaajan työkokemuksella, työn mitoituksen riittävyydellä tai sillä, työskentelikö vastaaja perusasteella vai toisella asteella, ei ilmennyt tilastollista merkitsevyyttä ($p>0,05$) raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavien tekijöiden tunnistamisessa, eikä osaamisen huomioimisessa raskaana olevaa nuorta tukeessa käytännön työssä.

KUVIO 10. Tiedostan raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät (n=30)

KUVIO 11. Osaan huomioida raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät raskaana olevan nuoren tukemisessa (n=30)

7.3 Kohtaamisessa ja tukemisessa esiintyvät haasteet

Tässä luvussa esittelen tuloksia toiseen tutkimuskysymykseen, eli mitä haasteita raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa voi esiintyä. Avoimeen kysymykseen vastasivat seitsemän koulukuraattoria, jotka olivat kohdanneet työssään raskaana olevan nuoren.

Haastavaksi raskaana olevan nuoren kohtaamisessa koettiin tilanteen harvinaisuus. Raskaana olevan nuoren kohtaaminen oli kahdella vastaajalla tapahtunut työuralla ensimmäistä kertaa, jolloin tieto siitä, miten tulisi toimia ja tieto palveluista, joihin raskaana olevaa nuorta voisi ohjata, olisi ollut tärkeää. Moniammatillisen työn tärkeys tunnistettiin tässä haastavassa ja harvinaisessa tilanteessa, mutta tieto siitä, miten olisi pitänyt toimia, koettiin puutteelliseksi. Selkeätä ohjeistusta kyseisessä tilanteessa toimimiseen kaivattiin.

Eräs vastaaja kertoi kohtaamisesta, jossa nuori oli päättänyt luopua lapsestaan, koska ei kokenut voivansa huolehtia tulevasta lapsestaan. Vaikeinta ja haastavinta tilanteessa oli se, ettei nuori tunnistanut tilanteen vaikutusta omaan psykiseen hyvinvointiinsa.

Haastavana koettiin myös raskaana olevan nuoren kohtaaminen, jolla oli kehityksen viivästymä.

Nuori oli innostunut raskaudesta, mutta ei täysin ymmärrä omasta terveydestään ja turvallisuudesta huolehtimisen merkitystä vauvan terveydelle.

Koulukuraattori voi olla ensimmäinen henkilö, jolle nuori uskaltautuu kertoaan raskaudesta. Yksi vastaaja kertoi, että nuori ei ollut kertonut raskaudesta vielä perheelleen, jolloin haasteellisena tehtävänä oli kohdata nuoren perhe, yhdessä nuoren kanssa.

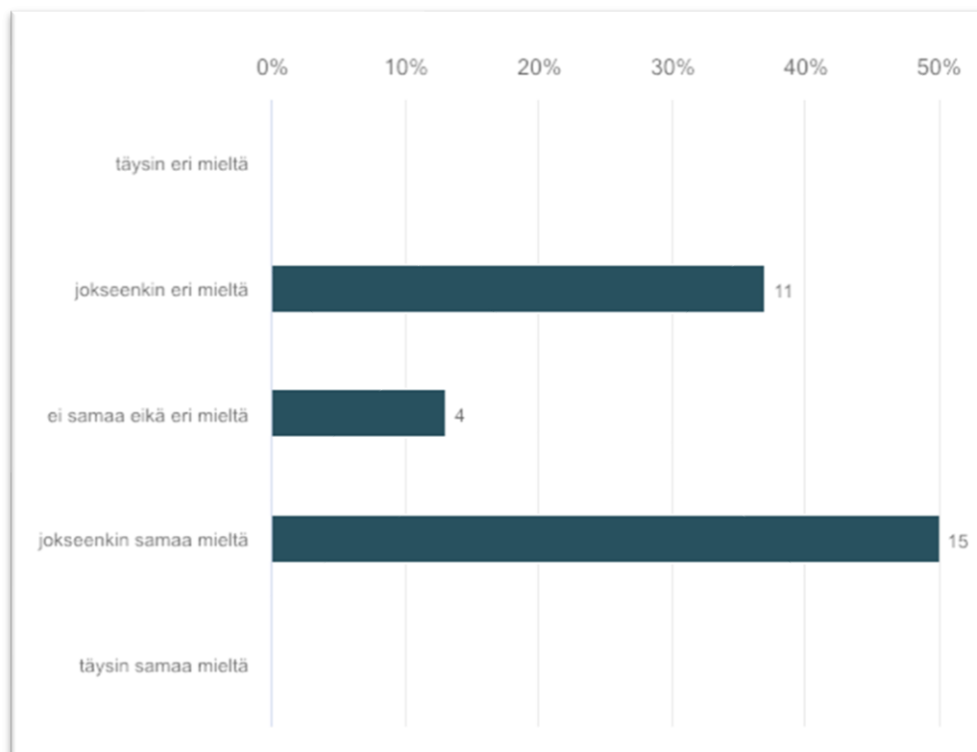
Myös nuoren motivoiminen koulunkäyntiin raskaudesta huolimatta, koettiin omana haasteenaan.

Toisinaan on haasteellista saada nuori ymmärtämään, että opintoja voi raskaudesta huolimatta jatkaa äitiyslomaan asti.

7.4 Palveluosaaminen raskaana olevan nuoren ohjaamisessa

Kolmannessa ja viimeisessä tutkimuskysymyksessä oli tarkoituksena selvittää vastauksia siihen, miten hyvin koulukuraattorit tuntevat palvelut, joiden pariin he voivat raskaana olevan nuoren ohjata. Tässä luvussa käsittelen tuloksia vastaajien palveluosaamisesta, sekä vastaajien halusta saada lisää tietoa tarjolla olevista palveluista.

Puolet vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että tiesivät, mitä palveluita Satakunnan alueella on tarjolla raskaana oleville nuorille. 11 vastaajaa puolestaan vastasi olevansa asiasta jokseenkin ei mieltä. (KUVIO 15.)

KUVIO 15. Tiedän, mitä palveluita Satakunnassa on raskaana oleville nuorille (n=30)

Vastaajia pyydettiin avoimessa kysymyksessä nimeämään palveluita, joita he tiesivät olevan tarjolla raskaana oleville nuorille Satakunnan alueella. Sanapilvestä (KUVIO 16) selviää vastauksissa yleisimmin esitetyt sanat. Mitä isompi fontti on, sitä useammin sanaa käytettiin vastauksissa. Erilaisia palveluja nimettiin runsaasti. Parhaiten tunnistettiin tarjolla olevat neuvolapalvelut, joita esiintyi yhteensä 24 vastauksessa. Vastauksissa sosiaalipalvelut oli mainittu 11 vastauksessa ja lastensuojelu puolestaan kahdeksassa vastauksessa. Ehkäisevän työn merkitys tunnistettiin viiden vastaajan vastauksissa. Vertaistukiryhmiä tiedettiin olevan myös tarjolla Satakunnan alueella.

Seurakuntien ja MLL perhekahviloista saa vertaistukea, joihin voi mennä käymään jo ennen vauvan syntymää.

Neuvola ja sieltä ohjattavat palvelut, esim. nuorten äitien vertaistukiryhmät...

Lisäksi vastauksissa tuotiin esiin palveluita, joihin raskaana olevan nuoren voi ohjata, mikäli raskauteen liittyy mahdollisia riskejä, kuten väkivaltaa tai päihteidenkäyttöä.

Ankkuritiimi, jos tilanteeseen liittyy lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhka.

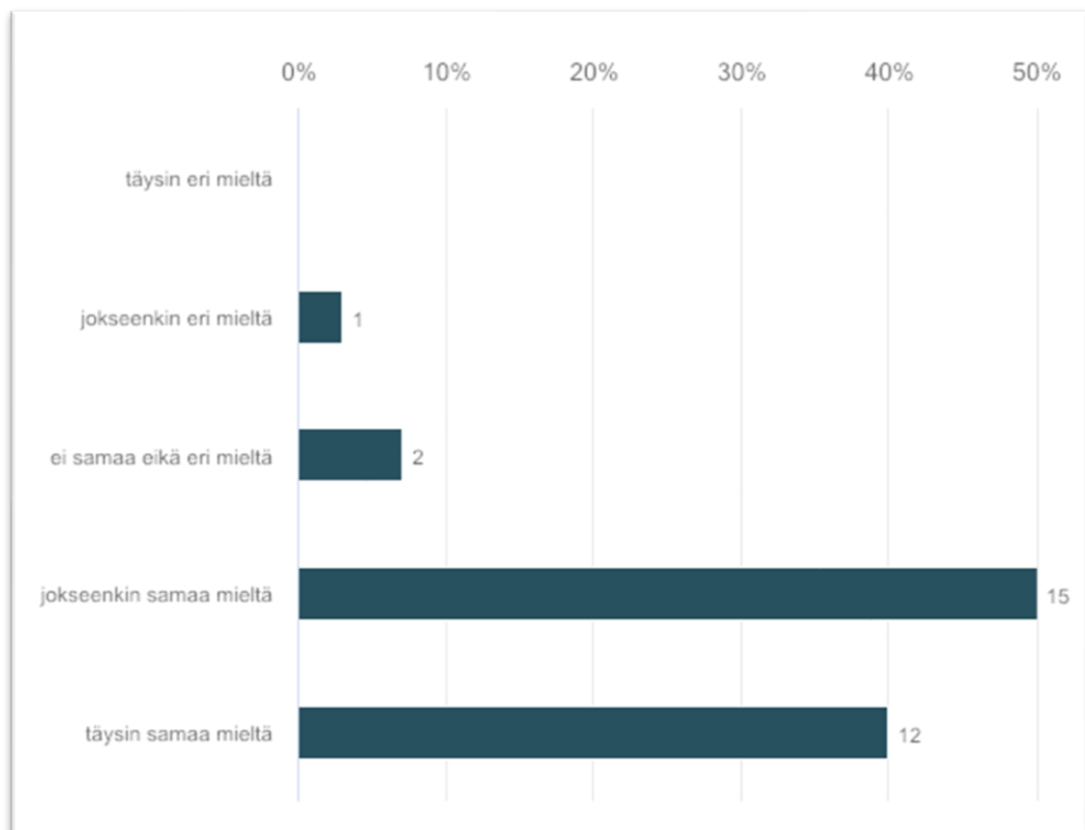
A-klinikka. Ensi- ja turvakoti Esikko, Pori. Satasairaalan äitiyspoliklinikalla päihteitä käyttäneelle/käyttävälle räätälöity seuranta.

Porissa tiedettiin olevan myös äitiysfysioterapeutteja, jotka ovat kehittäneet monia hienoja palveluita raskaana oleville ja synnyttäneille äideille.

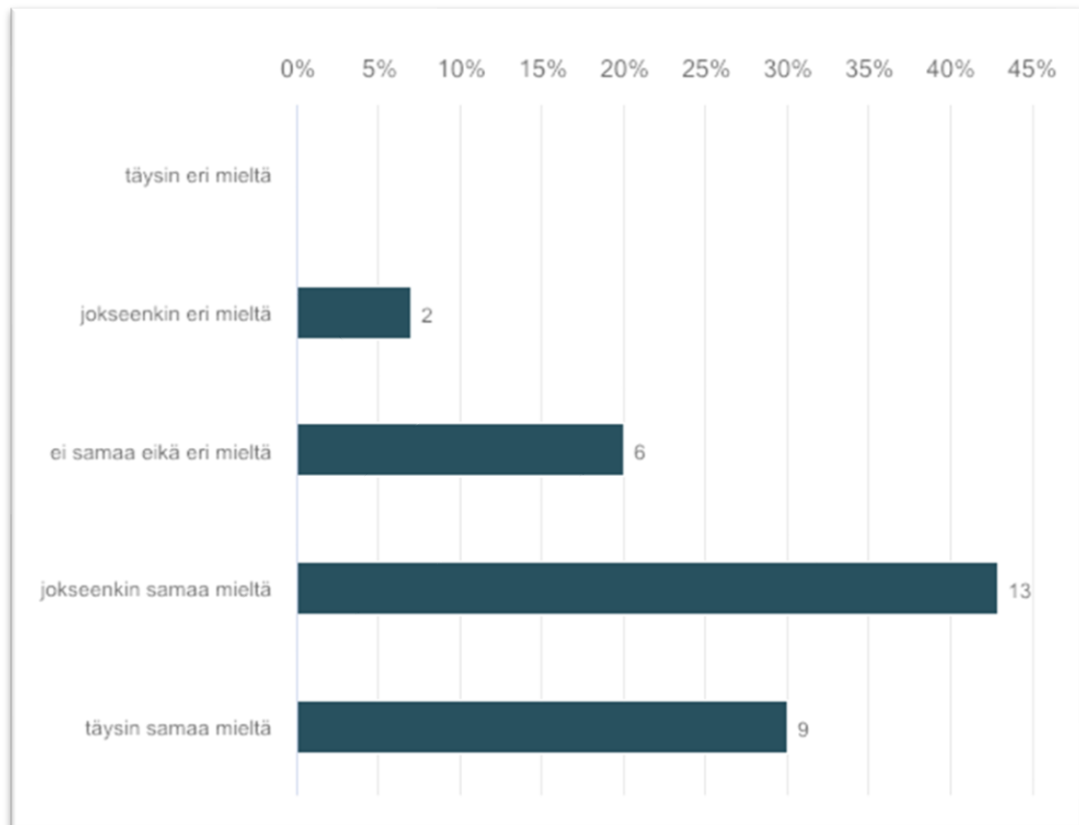
KUVIO 16. Nimeä palvelut, jotka tiedät (n=24)

Raskaana olevalle nuorelle tarjolla olevista palveluista oli vastausten perusteella kiinnostusta. Yhteensä 27 vastaajaa koki olevansa jokseenkin tai täysin samaa mieltä, että haluaisi tarjolla olevista palveluista lisätietoa. Vain yksi vastaaja oli jokseenkin eri mieltä siitä, että tarvitsisi lisätietoa palveluista. (KUVIO 13.)

KUVIO 13. Haluaisin saada lisää tietoa raskaana olevalle nuorelle tarjolla olevista palveluista (n=30)

Suurin osa vastaajista (13) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että he haluaisivat saada lisää tietoa raskaana olevan nuoren kohtaamisesta ja tukemisesta. Yhdeksän vastaajaa oli täysin samaa mieltä. Yksikään vastaaja ei ollut sitä mieltä, ett-eikö tietoa asiasta tarvittaisi. (KUVIO 12.)

KUVIO 12. Haluaisin saada lisää tietoa raskaana olevan nuoren kohtaamisesta ja tukemisestä (n=30)

Vastaajia pyydettiin nimeämään vähintään yksi asia, josta he kaipaivat lisää tietoa raskaana olevan nuoren kohtaamiseen, tukemiseen tai palveluun ohjaamiseen liittyen. Webropolin Text mining -työkalun avulla saatiin selville, että 19 vastaajaa halusi lisätietoa nimenomaan tarjolla olevista palveluista. Alueelliset mahdollisuudet palveluun ohjaamisessa ja tieto Satakunnan alueella tarjolla olevista, erityisesti raskaana oleville nuorille kohdennetuista palveluista kiinnosti vastaajia ja niistä kaivattiin tietoa. Palvelukartaston laatiminen Satakunnan alueen palveluista mainittiin hyvänä esimerkkinä, miten verkosto-osaamista voitaisiin kehittää. Raskaana olevan nuoren kohtaamiseen ja ohjaamiseen, ehdotettiin lisäksi prosessikaavion laatimista, joka toimisi verrattain harvinaisessa kohtaamisessa

kuraattorin työvälteenä, mikäli nuori ei vielä ole ollut yhteydessä esimerkiksi neuvolaan. Lisäksi tieto raskaana olevalle nuorelle tarjolla olevista Kelan etuuksista koettiin tarpeellisena. Myös päihteitä käyttävien äitien ohjaamisesta ja heille tarjolla olevista palveluista Satakunnassa kaivattiin lisätietoa yhdessä vastauksessa.

Napakka tietopaketti palveluista olisi tarpeen, jotta tietäisi, mistä tarpeen tullen löytää ajankohtaista tietoa.

...miehelläni saisin lisäinformaatiota siihen, mitä kuraattori voi raskaana olevan kanssa käydä läpi. Kun kuitenkin on myös äitiysneuvolat ym. palvelut. Mutta omien vauvan odotuskokemusten myötä koen, että neuvolassa keskityttiin enemmän syntyvän lapsen kehittymiseen kuin äidin pään sisäisiin asioihin.

Satakunnan alueella toimivista vertaistukiryhmistä ja alueella käynnissä olevista hankkeista, sekä eri yhdistysten järjestämistä, nuorta tukevista toiminnoista kaivattiin tietoa useammassakin vastauksessa. Vertaistukiryhmätoiminta saatettiin joissain vastauksissa tunnistaa omassa kunnassa, mutta usein Satakunnan muissa kunnissa tarjolla olevat palvelut eivät olleet kantautuneet vastaajien tietoon.

Että aina tietäisi myös kertoa, jos on menossa jotain vertaistukiryhmiä kaupungissa, joihin raskaana oleva voisi mennä jo odotusaikana. Teiniäidit ovat kuitenkin aika yksin, kun moni ikätoveri ei ole samassa tilanteessa.

Vastauksissa huomioitiin myös nuorten oman äänen kuuleminen siitä, miten nuoret itse kokevat tuen tarpeensa ja mitä tukea he kaipaavat tässä haastavassa tilanteessaan. Vastaajat kaipasivat vastausta kysymykseen, minkälainen tuki raskaana olevia nuoria on auttanut. Koulukuraattorin työnkuvan kannalta oleellinen kysymys oli myös se, miten raskaana olevat nuoret ovat yleensä onnistuneet suorittamaan koulunsa loppuun odotusaikanaan tai synnyttämisen jälkeen. Koska kuraattorin tuki on vain koulussa, mietittiin eräässä vastauksessa sitä, mistä voisi saada pidempiaikaista, raskaana olevalle nuorelle kohdistettua tukihenkilötoimintaa nuoren tueksi.

Kyselyssä kartoitettiin raskaana olevia nuoria työssään kohdanneiden koulukuraattorien kokemuksia siitä, missä he olivat mielestään onnistuneet raskaana olevan nuoren kanssa työskennellessään. Onnistumisen kokemukset tulivat useimmiten esiin oikeaan palveluun ohjaamisen ja moniammatillisen työn toimivuuden kautta. Onnistumisen kokemuksiin liitettiin myös avoin ja rehellinen yhteistyö raskaana olevan nuoren perheen kanssa.

Olen onnistunut siinä että olen saanut ohjattua ja sitoutumaan päihdepalveluihin ennen raskauden alkua. On ollut myös hienoa että kuraattori otettu mukaan hoidon ja sosiaalipalvelujen suunnitteluun.

Olen kokenut onnistuneeni siinä, että olen saanut nuoren ohjattua hänen tarvitsemaansa palveluun, vaikka raskaus on ollut jo pitkällä, eikä hän ole uskaltanut kertoa siitä kenellekään.

On tärkeää, että toisella asteella opiskelevan nuoren kohdalla aloitetaan monialainen yhteistyö mahdollisimman varhaisessa vaiheessa raskauden aikana. Näin mahdollistetaan se että opiskelijan ei tarvitse yksin murehtia raskauden vaikutusta opintoihinsa tai äitiysloman/perhevapaiden jälkeistä aikaa.

Moniammatillisen työn avulla nuoren tukeminen (sosiaalityö, neuvolapalvelut, koulun tuki äidin opintojen loppuun suorittamiseksi, nuoren vanhempien tukeminen, nuoren ja hänen kumppaninsa tukeminen).

Onnistuin siinä, että kartoitin raskaana olevan kanssa hänen tukiverkkoa ja tuin häntä oman turvallisen kodin rakentamisessa. Onnistuin mielestäni myös rauhoittamaan raskaana olevan nuoren äidin omia vanhempia ja luomaan heille sellaisia positiivisia näkymiä, joita raskaudesta myös voi seurata, koska he olivat aluksi aika järkyttyneitä tyttärensä teiniraskaudesta. Tein ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen, koska silloin vielä raskaana oleva oli parisuhteessa päihitteitä käyttävän isän kanssa ja arvioin, että kasvuympäristö, johon vauva syntyisi ei ole turvallinen. Tein tämän ilmoituksen avoimesti yhteistyössä raskaana olevan ja hänen vanhempiensa tietäen.

Moniammatillinen yhteistyö oli vastausten mukaan mahdollistanut sen, että raskaana oleva nuori oli saanut suoritettua peruskoulunsa loppuun ja jatkanut opintojaan vauvan syntymän jälkeen. Koulussa yhteistyö muiden aikuisten kanssa olivat yhdessä vastauksessa olleet olennainen osa raskaana olevan nuoren koulutyöjärjestelyjen ja inhimillisten olosuhteiden mahdollistamisessa.

Yksi onnistumiseen vaikuttava tekijä on tietenkin myös kuraattorin koulutus ja ammattitaidon jatkuva ylläpitäminen alati muuttuvalla alalla. Seuraava kommentti kiteytti mielestäni hienosti niin sosiaalialalla työskentelevän koulukuraattorin työn sisältöä ja verkostotyöskentelyn tärkeyttä kuin myös sitä, mistä osaaminen alkuun kumpuaa ja miten tärkeää omaa osaamista on jatkuvasti kehittää:

Sosionomin (AMK) koulutus antaa hyvän pohjan työskennellä sosiaalialan laajassa eri "tilkkutäkki" tehtävissä. Yhtenä koulutuksen punaisena lankana on se, että alan työntekijä on alati jatkuvassa ja laajassa yhteistyössä eri palvelusektoreiden kanssa. Ottaa selvää ja selvittää kulloiseenkin työtehtävään liittyviä keskeisiä asioita, lukee ammattikirjallisuutta ja ylläpitää ja päivittää osaamistaan kouluttautumalla.

7.5 Tulosten yhteenveto

Kyselyyn vastanneista koulukuraattoreista (n=30) vain kahdeksan koulukuraattoria oli kohdannut vastaanotollaan raskaana olevan nuoren. Avointen kysymysten vastauksista selvisi, että osa vastaajista työskenteli kuraattorina ainoastaan alasteella, joten raskaana olevan nuoren kohtaamista pidettiin arvattavasti epätoimennäköisenä. Toisella asteella työskentelevät kuraattorit puolestaan vastasivat kaikki pitävänsä kyseistä kohtaamista täysin mahdollisena. Pikkupaikkakunnalla kohtaamista pidettiin harvinaisena myös yläkoulussa. Toisaalta taas esimerkiksi Nakkilassa, jossa Tilastokeskuksen (Tilastokeskus. Kuntien avainluvut) mukaan väkiluku vuonna 2018 oli 5 437, tehtiin raskaudenkeskeytyksiä alle 25-vuotiaille enemmän kuin koko Satakunnassa ja koko maassa keskimäärin (Nakkila. Laaja Hyvinvointikertomus 2017–2020). Pitää kuitenkin huomioida, että Nakkilassa työskennelleet koulukuraattorit eivät osallistuneet tutkimukseen. Mielenkiintoista olisi ollut nähdä, olisiko kyseisten kuraattorien osallistumisella ollut vaikutusta tutkimuksen tuloksiin.

Nakkilassa tehtäviin raskaudenkeskeytyksiin viitaten on siis mahdollista, että nuorten raskauksia esiintyy myös pienillä paikkakunnilla, mutta tieto raskauksista ei tavoita koulukuraattoreja. Tätä päätelmää tukee myös Hirvosen (2000) tutkimuksessa esiin tullut ilmiö, jossa nuoret eivät syystä tai toisesta olleet kertoneet

raskaudesta kenellekään. On myös mahdollista, että nuoret eivät itse osaa ha-
keutua kuraattorin vastaanotolle, sillä kyseisen ammattikunnan yllättävänkin laaja
työnkuva saattaa olla nuorelle vieras ja ainoana vaihtoehtona saatetaan harkita
kouluterveydenhoitajaa. Hirvosen (2000) tutkimuksessa raskaana olleet nuoret
olivat kokeneet terveydenhoitajalla käynnit useimmiten turhan virallisiksi, eikä
luontevaa asiakassuhdetta ollut näin ollen päässyt rakentumaan. Koulukuraattori
voisikin olla nuorelle helpommin lähestyttävä aikuinen ja merkittävä sosiaalinen
tuki tässä haastavassa tilanteessa, oli nuoren päätös raskauden jatkamisesta
mikä tahansa. Tieto kuraattoripalveluista kasvaa nuorten parissa varmasti vuosi
vuodelta, mutta edelleen tietynlaista kuraattorityön markkinointia olisi hyvä kou-
luissa jatkaa, jotta nuoret rohkenisivat myös itse olemaan tarvittaessa yhteydessä
kuraattoriin.

Vaikka kokemusta kohtaamisista oli verrattain vähän, arvioivat kuraattorit oman
ammattillisen osaamisensa poikkeuksetta hyväksi, mahdollisen kohtaamisen ta-
pahtuessa, kaikilla osaamista kartoittavilla osa-alueilla. Kyselyssä kartoitettiin ku-
raattorien tietämystä nuoruusiän raskautta ennustavista psykososiaalista teki-
jöistä, nuoruuden kehitysvaiheista, vanhemmuuteen kasvamiseen kuuluvista
psykologisista vaiheista, sekä raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä
vahvistavista ja heikentävistä tekijöistä. Mikään osa-alue ei noussut tuloksissa
esiin merkityksellisesti, vaan tulosten perusteella arvio omasta tietämyksestä teo-
riatasolla oli kaiken kaikkiaan vahvaa. Kyselyssä selvitettiin lisäksi myös sitä, mi-
ten koulukuraattorit arvioivat osaavansa huomioida kyseiset osa-alueet käytän-
nössä, raskaana olevaa nuorta kohdatessaan. Oma osaaminen arvioitiin kaikilla
osa-alueilla keskiarvoltaan hieman heikommaksi, mutta edelleen varsin hyväksi.

Merkittävänä tuloksena havaittiin se, että vaikka oma osaaminen arvioitiin hy-
väksi, tuotiin lisätiedon tarve, etenkin palveluihin ohjaamisesta esiin selkeästi.
Vaikka vastaajat nimesivät runsaasti erilaisia palveluita, joiden pariin raskaana
olevan nuoren voi ohjata, oli 19 vastaajaa silti sitä mieltä, että tiedon ajantasai-
suudessa on puutteita. Vastauksissa toivottiin lisätietoa vertaistukiryhmistä, mah-
dollisista meneillään olevista hankkeista ja yhdistyksissä meneillään olevista ryh-
mistä. Satakunnassa tarjolla olevista palveluista toivottiin ajantasaista palvelu-
kartastoa. Myös prosessikaaviota raskaana olevan nuoren kohtaamiseen ja

tukemiseen toivottiin. Epätietous palveluiden pariin ohjaamisessa näyttäytyikin yhtenä haasteena raskaana olevan nuoren tukemisessa. Nimettyjä palveluja analysoidessani huomasin yhden tärkeän toimijan loistavan poissaolollaan. Kyseessä on siis Porin ITU-tukityö. Porin toiminnasta tietoa saatavilla parhaiten Facebookista, Porin ITU-tukityö -sivustolta. ITU tarjoaa maksutonta apua ja tukea yllätysraskaustilanteisiin, sekä mahdollisen abortin jälkeisiin kriiseihin (Ituprojekti. Apua yllätysraskauteen).

Haastavana raskaana olevan nuoren kohtaamisessa koettiin tilanteen harvinaisuus. Haasteellisena mainittiin myös raskaana olevan nuoren perheen kohtaaminen, kun perheellä ei vielä ollut raskaudesta tietoa. Nuoren perheen ottamista mukaan työskentelyyn pidettiin kuitenkin erittäin tärkeänä tukimuotona. Kuraattorien näkemykset olivatkin tältä osin yhteneväisiä niin Vuokolan (2011) kuin Skobinin & Makofanen (2017) tutkimustuloksista siitä, miten tärkeää ympäristön tuki sekä äidiksi kasvamiselle, että nuoren hyvinvoinnille ylipäättään onkaan. Nuoren tukiverkostoa kartoittamalla ja varhaisessa vaiheessa aloitettavalla, toimivalla moniammatillisella yhteistyöllä tiedettiin myös olevan merkityksellinen vaikutus raskaana olevan nuoren kokonaisvaltaisessa tukemisessa.

8 POHDINTA

Tässä luvussa pohdin koko tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta koko opinnäytetyöprosessin ajalta. Lisäksi arvioin sitä, miten opinnäytetyö kokonaisuudessaan onnistui. Vastasivatko tulokset tutkimuskysymyksiin ja mitä olisin voinut mahdollisesti tehdä toisin? Lopussa käyn läpi opinnäytetyöprosessin tuottamia oppimiskokemuksia sekä esittelen jatkotutkimusehdotuksia.

8.1 Eettisyys ja luotettavuus

Diakonia-ammattikorkeakoulun arvopohjassa korostuu eettisyys, joka näkyy vahvasti myös tutkimustoiminnassa. Eettisyys näyttäytyy tutkimuksen tekemisessä esimerkiksi lähdekritiikkinä, ihmisten kunnioittamisena, sekä kaiken toiminnan läpinäkyvyytenä ja rehellisyytenä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–12.) Tutkimuksessa pyrin suosimaan primaarilähteitä, eli lähteitä, jotka eivät ole kulkeneet monen käden kautta. Opinnäytetyötä tehdessäni pohdin lisäksi lähteiden ajankohtaisuutta ja arvostusta kriittisesti. Eettiset näkökulmat on huomioitu opinnäytetyöprosessin jokaisessa vaiheessa, aiheen valinnasta lähtien. Aiheen valintaan vaikutti tutkittavan kohtaamisen harvinaisuus, mutta myös sen täysi mahdollisuus. En myöskään löytänyt raskaana olevan nuoren ja koulukuraattorin kohtaamisesta aiempia tutkimuksia, joten tämä asetelma kokonaisuudessaan vaikutti hedelmälliseltä tutkia.

Tutkimuksen tekeminen edellyttää usein tutkimuslupaa työyhteisöltä, jota tutkimus koskee (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 45). Tutkimusluvut hain ohjeiden mukaisesti Satakunnan kaikista 17 kunnasta. Kyselyt aloitin vasta, kun olin saanut tutkimusluvista myönteiset päätökset. Ne kunnat, joista lupahakemukseen ei vastattu tai lupa evättiin, jätin pois tutkimuksesta.

Tutkimukseen osallistuvia henkilöitä lähestyin henkilökohtaisesti sähköpostitse. Sähköposti sisälsi saatekirjeen, jossa kuvailin tulevaa tutkimusta, sekä sen tavoitteita ja käyttötarkoitusta. Anonymiteetin tarjoaminen kyselyyn vastaajille kuuluu tutkimusetiikan perusteisiin, joten toin saatekirjeessä esille myös sen, että kyselyyn vastanneiden tietosuojasta tullaan pitämään huoli niin, ettei tuloksista voida tunnistaa yksittäisiä henkilöitä. Mäkisen (2006) mukaan anonymiteetti edistää paitsi tutkimuksen objektiivisuutta, rohkaisee se myös vastaajaa rehellisyyteen.

Tutkimusaineiston keräsin kyselyn avulla, jossa kysymysten asettelu oli mietitty tarkkaan ja niissä pyrittiin välttämään johdattelua. Mäkisen (2006) mukaan johdattelevat kysymykset antavat vastaajalleen usein mahdollisuuden vastata kysymykseen vain yhdellä tavalla, jolloin tutkimuksen luotettavuus kärsii. Kysymysten

laatimisessa on myös otettu huomioon se, ettei yksi kysymys pidä sisällään useampaa kysymystä, joka niin ikään vääristäisi tuloksia. Raportoinnissa pyrin keskittymään ainoastaan tutkimusongelmien näkökulmasta oleellisiin asioihin. Tulosten luotettavuuden vuoksi, sekä vastaajien anonymiteettia suojatakseni en lähtenyt tutkimaan sukupuolten välisiä eroja, sillä vastaajista lähes kaikki olivat naisia.

Diakissa opinnäytetöiden laadunarviointi ja kehittäminen on tärkeää ja opinnäytetöiden korkeatasoisuutta valvotaan tarkasti (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 13). Opinnäytetyön ohjaajat olivat käytettävissä koko opinnäytetyöprosessin aikana ja sosiaalialan lehtorit tarkkailivat työn etenemistä kriittisesti, tasaisin väliajoin.

8.2 Opinnäytetyön arviointi

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa koulukuraattorien valmiuksista kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta tässä nuoruusiän kehitysvaiheen ja vanhemmuuteen kasvamisen kaksoishaasteessa. Saadut tulokset antavat hyvän käsityksen Satakunnassa työskentelevien koulukuraattorien valmiuksista kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta, perustuen koulukuraattoreiden omaan arvioon omasta osaamisestaan. Yhdeltä vastaajalta sain palautetta turhan yleisistä kysymyksistä, joka vaikeutti kysymyksiin vastaamista. On siis mahdollista, että liian yleistävien kysymysten vuoksi tutkimuksen luotettavuus on tämän takia kärsinyt. Toisaalta taas loput 29 vastaajaa eivät maininneet kysymysten epäselvyydestä, joten näin ollen voidaan olettaa, että lähes kaikki vastaajat olivat ymmärtäneet kysymykset ja niissä käytetyt käsitteet.

Tulosten kirjoittaminen puhtaaksi olisi ollut niin opinnäytetyön tekijälle kuin oletettavasti myös lukijalle selkeämpää, mikäli asenneväittämät Likertin asteikossa olisivat olleet asteikolla erittäin huonosti – melko huonosti – en huonosti enkä hyvin – melko hyvin – todella hyvin. Tekstiin liitetyt selkeät taulukot antavat kuitenkin lukijalle nopeasti tarvitsemansa tiedot ja helpottavat tulosten tarkastelua kankeasta tekstistä huolimatta.

Avoimet kysymykset tarjosivat vastaajille mahdollisuuden kertoa näkemyksistään ja kokemuksistaan omin sanoin. Vastausten määrä yllätti positiivisesti ja näiden vastausten avulla tuloksiin saatiinkin sellaista syvyyttä ja monipuolisuutta, mitä tämä tutkimus ei olisi pelkästään määrällisten tutkimustulosten avulla pystynyt tarjoamaan.

Tarkoituksena oli saada aikaan työ, josta on hyötyä etenkin kuraattoreille, mutta myös kaikille muille, jotka tekevät töitä tai ovat muuten tekemisissä raskaana olevan nuoren kanssa. Valitettavasti tämän opinnäytetyön puitteissa en pystynyt itse tarjoamaan toivottua käytäntöön helposti liitettävää opasta tai palvelukartastoa, jota kuraattorit voisivat hyödyntää arjessaan. Uskon kuitenkin, että tämän tutkimuksen tuloksia voisi soveltuvin osin hyödyntää tulevaisuudessa, kyseisen oppaan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Opinnäytetyön teoriaosuuteen on kuitenkin tuotu esille nuorten raskauteen liittyviä erityispiirteitä, jotka tiedostamalla ammattilainen saa oikeanlaiset eväät odottavan nuoren kohtaamiseen ja tukemiseen.

Lisäksi opinnäytetyössä kartoitettiin koulukuraattoreiden lisätiedon tarvetta raskaana olevan nuoren kohtaamisesta, tukemisesta sekä eri palveluiden pariin ohjaamisesta. Tutkimustuloksissa tuli selkeästi esiin lisätiedon tarve raskaana olevan nuoren tukemiseen liittyen. Vastaajat esittivät lisäksi konkreettisia ehdotuksia lisätiedon saamiseen liittyen, jotka on esitelty tutkimustuloksissa.

8.3 Omat oppimiskokemukset ja jatkotutkimusehdotukset

Ajatus tutkimukseen syntyi ensimmäisen työharjoittelun aikana, jonka suoritin kahden koulukuraattorin ohjauksessa, heidän työhönsä tutustuen. Harjoittelun aikana huomasin, miten paljon osaamista koulukuraattoreilta vaaditaan nuoria kohdatessaan, sillä erilaisten huolien ja ongelmien kirjo oli todella laaja. Koulukuraattorilta edellytetään monipuolista menetelmäosaamista. Myös eri verkostojen kanssa tehtävä yhteistyö välttämätöntä. Harjoitteluni aikana en tavannut yhtään raskaana olevaa nuorta, mutta huomattessani kuraattorien monipuolisen ja

vahvan ammatillisen osaamisen eri haasteita kohdatessaan, halusin lähteä tutki-
maan heidän osaamistaan tässä hieman harvinaisemmassa kohtaamisessa.

Tutkimukselle ei ollut tilausta, joten opinnäytetyön jokaisessa vaiheessa pohdin
valitsemani aiheen tarpeellisuutta. Katsoin kuitenkin oman mielenkiinnon aihetta
kohtaan menevän etusijalle, sillä työn tekeminen ei missään vaiheessa tuntunut
väkinäiseltä. Koinkin työn tekemisen mielekkyyden rikkautena uuden oppimisen
kannalta. Huomasin oppivani itse tutkimustyöstä runsaasti ja työn tekeminen he-
rätti minussa innostusta erilaisten tutkimusten tekemiseen myös jatkossa. Tie-
dän, että pystyn hyödyntämään tätä intoa myös tulevaisuudessa, erilaisissa ke-
hittämistehtävissä työelämässä. Jokainen tutkimus on tietenkin omanlaisensa.
Paljon on siis tutkimustyöstä sekä siihen liittyvistä menetelmistä ja jopa termeistä
vielä opittavaa, mutta tämä opinnäytetyö tarjosi sille polulle hienon alun.

Opinnäytetyön eri vaiheissa pohdin useasti myös valitsemani tutkimusmenetel-
män soveltuvuutta tähän tutkimukseen. Yksi vastaaja antoikin palautetta turhan
yleisistä ja epäselvistä kysymyksistä, joihin vastaaminen annettujen vaihtoehto-
jen puitteissa oli vaikeaa. Tutkimustulokset olisivat voineet olla kattavammat ja
yksityiskohtaisemmat, jos opinnäytetyö olisi ollut kvalitatiivinen eli laadullinen tut-
kimus, jossa aineistonkeruu olisi toteutettu esimerkiksi muutaman koulukuraatto-
rin syvähaastatteluna. Syvyyttä vastauksiin olisi voitu saada myös rakentamalla
opinnäytetyön kyselylomake nykyistä lomaketta yksityiskohtaisemmaksi, mutta
kysymysten määrän lisääntyessä vastausprosentti olisi vastaavasti mitä ilmei-
semmin laskenut. Toisaalta taas tarkoituksena olikin saada aiheesta yleinen kä-
sitys ja kuvailla sitä yleisellä tasolla. Siihen määrällinen tutkimusmenetelmä tar-
josi keinot.

Tutkimustuloksista selvisi myös tarve prosessikaavioille ja palvelukartastolle,
jotka helpottaisivat koulukuraattoreja raskaana olevan nuoren kanssa työsken-
nellessä, niin itse kohtaamisessa kuin myös palveluun ohjaamisessa. Valitetta-
vasti tämän opinnäytetyön puitteissa en pystynyt itse tarjoamaan toivottua käy-
täntöön helposti liitettävää opasta, jota kuraattorit voisivat hyödyntää arjessaan.
Uskon kuitenkin, että tämän tutkimuksen tuloksia voisi soveltuvin osin hyödyntää
tulevaisuudessa, kyseisen oppaan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Uskon

myös, että kyseisen oppaan laatiminen on käytännössä helposti ja pienellä budjetilla toteutettavissa.

Mielenkiintoista olisi tehdä vastaavanlainen tutkimus, jossa kuraattorien sijaan tutkittaisiin raskaana olevien nuorten kokemuksia. Tutkimuksessa voitaisiin selvittää, miten nuoret itse ovat kokeneet kuraattorien ammatillisen osaamisen kyseisessä kohtaamisessa ja vertailla niitä tämän tutkimuksen tuloksiin. Kyseisen tutkimuksen toteuttamisessa ei kuitenkaan kannattaisi suoranaisesti käyttää tässä tutkimuksessa käytettyä kyselylomaketta, vaan samoja asioita voitaisiin selvittää paremmin esimerkiksi syvähaastattelun avulla. Tässä tutkimuksessa käytetyt kysymykset ovat kohdennettu sosiaalian ammattilaisille, joille kysymyksissä käytetyt käsitteet ovat entuudestaan tuttuja. Nuorille näihin kysymyksiin vastaaminen tuskin antaisi tutkimukselle luotettavaa tulosta.

LÄHTEET

- Diakonia-ammattikorkeakoulu (2010). *Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten.* (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja C Katsauksia ja aineistoja 17). Saatavilla 4.11.2018 https://www.diak.fi/wp-content/uploads/2017/12/Diak_Kohti_tutkivaa_ammattikayntoa_opas.pdf
- Duodecim. Raskaudenaikainen kiintymys sikiöön - äitiyshuollon mahdollisuus ja haaste. *Duodecim* 2015;131(2):143-9. Saatavilla 29.5.2019 <https://www.duodecimlehti.fi/duo12052>
- Eurajoki. Eurajoen lapsiperheiden palveluopas 2017. Saatavilla 4.11.2018 <http://www.eurajoki.fi/wp-content/uploads/2017/11/LAPSIPERHEIDEN-PALVELUOPAS-p%C3%A4ivitetty-02112017.pdf>
- Harisalo, R. & Miettinen, E. (2010). *LUOTTAMUS Pääomien pääoma.* Tampere: Juvenes Print Oy. Saatavilla 3.3.2019 http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/100946/Harisalo_Miettinen_Luottamus_paaomien_paaoma.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Heikkilä, T. (2014). *Tilastollinen tutkimus.* Helsinki: Edita.
- Hirvonen, E. (2000). *Raskaus nuoren valintana. Etnografia alle 18-vuotiaiden nuorten raskaudesta, tulevasta vanhemmuudesta ja elämäntilanteesta sekä äitiysneuvolakäynneistä* (Akateeminen väitöskirja, Tampereen yliopisto, hoitotieteen laitos, Tampereen yliopistollinen sairaala). Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy Juvenes Print.
- Huhtasalo, A. & Varjoinen, O. (2016). *Vauvamahan kanssa koulun käytävillä. Koulu- ja opiskeluterveydenhoitajien kokemuksia nuorten raskaana olevien kohtaamisesta* (Opinnäytetyö, Tampereen ammattikorkeakoulu, Hoitotyön koulutusohjelma). Saatavilla 20.3.2018 http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/105061/Huhtasalo_Anne_Varjoinen_Outimaria.p.df?sequence=2&isAllowed=y
- Ituprojekti. Apua yllätysraskauteen. Saatavilla 28.8.2019 <http://ituprojekti.net/fi/apua-yllatysraskauteen/>

- Kallio, K. P., Korkiamäki, R. & Häkli, J. (2015). Myönteinen tunnistaminen – näkökulma hyvinvoinnin edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Teoksessa J. Häkli, K. P. Kallio & R. Korkiamäki (toim.) *Myönteinen tunnistaminen*. (s. 7–37). Nuorisotutkimusverkosto. Saatavilla 4.3.2019 http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf
- Kananen, J. (2011). *Kvantti. Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas*. Tampere: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kankaanpää. Hyvinvointiraportti 2017. Saatavilla 23.10.2018 http://www.kankaanpaa.fi/attachments/gallery/Hyvinvointikertomus_2017.PDF
- Kankaanpää. Koulukuraattoriyö. Saatavilla 4.11.2018 <http://www.kankaanpaa.fi/html/fi/121791831096829452.html>
- Kankaanpää. Varhaiskasvatus ja koulutus. Koulukuraattorit. Saatavilla 9.8.2019 <https://www.kankaanpaa.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/koulukuraattorit/>
- Karjalainen, L. (2015). Tilastotieteen perusteet. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy L 477/2003. Laki perusopetuslain muuttamisesta. Saatavilla 14.1.2019 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030477>
- L 1287/2013. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Saatavilla 19.5.2018 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>
- Lehti, V. (2013). *Nuorena vanhemmaksi tulemista ja raskaudenkeskeytystä enustavat lapsuusiän tekijät*. Turku: Turun yliopisto. Saatavilla 10.6.2019 <https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/87984/AnnalesC357Lehti.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Lindroos, A. Ekholm, E. & Pajulo, M. (2015). *Raskaudenaikainen kiintymys sikiöön: äitiyshuollon mahdollisuus ja haaste*. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim (131) 143–149. Saatavilla 19.5.2018 <http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo12052.pdf>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Vanhemmille. Lapsen kasvu ja kehitys. Saatavilla 4.4.2018 <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/>
- Mattila, K. (2007). *Arvostava kohtaaminen*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Mäkinen, O. (2006). *Tukimusetiikan ABC*. Helsinki: Tammi.

- Nakkila. Laaja Hyvinvointikertomus 2017-2020 "Siin Nakkila kirko vaiheill". Saatavilla 23.10.2018 <http://www.nakkila.fi/paatokset/kokous/20182089-3-2.PDF>
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. (2014). *Ihmisen psykologinen kehitys*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pippuri, T. (2015). *Koulun sosiaalityön asiakkuudet ja asiakasprosessit Kvantitatiivinen tutkimus espoolaisista peruskoululaisista kuraattoripalveluissa* (Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö). Saatavilla 4.11.2018 <https://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=f649c044-5af8-4736-85eb-f1e21e211f40>
- Pori. Hyvinvointiraportti 2017. Saatavilla 23.10.2018 https://www.pori.fi/sites/default/files/atoms/files/hyvinvointiraportti_2017.pdf
- Pori. Kasvatus ja koulutus. Perusopetus. Oppimisen- ja koulunkäynnin tuki. Opiskeluhoolto. Koulukuraattori. Saatavilla 4.11.2018 <https://www.pori.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuki/opiskeluhoolto/koulukuraattori>
- Raatikainen, E. (2015). *LUJITA LUOTTAMUSTA Asiakassuhteen rakentaminen sosiaali- ja terveysalalla*. Juva: PS-kustannus
- Rajamäki, J. 2006. *Nuorten äitien kokemuksia raskaudesta ja äitiydestä* (Pro gradu –tutkielma, Tampereen yliopisto Kasvatustieteiden laitos). Saatavilla 9.8.2019 <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/94029/gradu01451.pdf?sequence=1>
- Rauma. Sosiaali- ja terveystalot. Sosiaalipalvelut. Lastensuojelu. Kuraattorit. Saatavilla 4.11.2018 <https://www.rauma.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/lastensuojelu/kuraattorit/>
- Sarkkinen, M. (2009). Raskausajan vuorovaikutuspsykologiaa. Teoksessa A. Armanto & P. Koistinen (toim.) *Neuvolatyön käsikirja*. (s. 105–109). Sanoma Pro Oy. Saatavilla 30.4.2018 <http://www.mirjasarkkinen.fi/wp-content/uploads/2012/06/Raskausajan-vuorovaikutuspsykologiaa.pdf>
- Sipilä-Lähdekorpi, P. (2006). Ristiriitoja ja onnistumisia. Teoksessa L. Kurki, E. Nivala & P. Sipilä-Lähdekorpi P. *Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa*. (s. 11-38). Helsinki: FINN LECTURAVehkalahti, K.

- (2014). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Finn Lectura
- Skobi, F. & Makofane, M. (2017). Reflections of social workers on the experiences of pregnant teenagers during group work sessions. *Social Work*. 53(2), 224–249. Saatavilla 28.8.2019 http://www.scielo.org.za/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0037-80542017000200005
- Sosiaali- ja terveysministeriö (2009). *Koulun sosiaalityön asiakastiedot sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmissä*. Saatavilla 14.1.2019 http://www.asiantuntijapaivat.fi/files/2138/Koulun_sosiaalityn_asiakastiedot_sosiaalihuollon_asiakastietojrjestelmiss_2009.pdf
- Stenvall, E., Korkiamäki, R. & Kallio, K. P. (2015). Arjen moninaisuuden tavoittaminen tutustumisen kautta. Teoksessa J. Häkli, K. P. Kallio & R. Korkiamäki (toim.) *Myönteinen tunnistaminen*. (s. 37–71). Nuorisotutkimusverkosto. Saatavilla 4.3.2019 http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf
- Talentia (2013). *Arki, arvot, elämä, etiikka. Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet*. Saatavilla 15.2.2017 http://www.talentia.fi/files/558/Etiikka-opas_2013_net.pdf
- Talentia. *Talentian linjaukset sosiaalihuollon henkilöstön mitoittamisesta*. Saatavilla 23.5.2018 https://www.talentia.fi/wp-content/uploads/2017/06/Mitoituksen_linjaus.pdf
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Aiheet. Lapset, nuoret ja perheet. Tutkimustuloksia. Palvelut ja avunsaanti. Saatavilla 4.11.2018 <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tutkimustuloksia/palvelut-ja-avunsaanti>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Äitiysneuvola. Saatavilla 23.5.2018 https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/aitiys_ja_lastenneuvola/aitiysneuvola
- Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Tietoa alueittain. Tietoa kunnittain. Kuntien avainluvut. Saatavilla 11.8.2019 <https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2019&active1=531>

- Työelämän sosiaaliset ja vuorovaikutustaidot* (2012). ENO - Ennakoiva ohjaus työelämässä. Saatavilla 30.4.2018 https://www.takk.fi/fileadmin/user_upload/pdf/hankkeet_pdf/ENO_Kasikirja_010212.pdf
- Vaittinen, P. (2011). *Luottamus terveydenhoitajan ja perheen asiakassuhteen moraalisenä ulottuvuutena*. Pro gradu -tutkielma. Itä-Suomen yliopisto: terveystieteiden tiedekunta. Saatavilla 19.5.2018 http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0574-1/urn_isbn_978-952-61-0574-1.pdf
- Valli, R. (2018). Numerot ja niiden tulkinta määrällisessä tutkimuksessa. Teoksessa R. Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2* (s. 248–260). Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Vehkalahti, K. (2014). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Helsinki: Finn Lectura.
- Vuokola, T. (2011). *Matkalla äidiksi elämänkulun eri vaiheissa – Ensisynnyttäjien kokemuksia äitiyteen kasvamisesta. kuraattoripalveluissa* (Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto Kasvatustieteiden yksikkö). Saatavilla 9.8.2019 <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/82820/gradu05298.pdf?sequence=1>
- Webropol. Kysely ja raportointityökalu. Analysoi ja visualisoi. Saatavilla 18.5.2019 <https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokalu/analysoi-ja-visualisoi/>
- Webropol. Saatavilla 18.5.2019 <https://webropol.fi/>.
- Webropol (2012). Text Mining -käyttöopas. Saatavilla 28.8.2019 <https://www.webropolsurveys.com/manuals/webropol.textmining.fin.pdf>

LIITE 1. Saatekirje

Saatekirje tutkimukseen osallistujalle

Hyvä koulukuraattori

Olen sosionomiopiskelija Diakonia-ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyönä tutkimusta, jonka aiheena on raskaana oleva nuori kuraattorin vastaanotolla. Tutkimuksen päätavoitteena on saada tietoa koulukuraattorien ammattitaidosta kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta tässä nuoruusiän kehitysvaiheen ja vanhemmuuteen kasvamisen kaksoishaasteessa. Valmis opinnäytetyö tulee kuvailemaan Satakunnan alueen perusasteen ja toisen asteen kuraattorien ammattitaitoa kohdata ja tukea raskaana olevaa nuorta, mutta se tulee tarjoamaan kuraattoreille myös kattavan tietopaketin nuorten raskauteen liittyvistä erityispiirteistä.

Opinnäytetyön aineiston kerään internet -kyselyn avulla, saatekirjeen alaosassa olevan linkin kautta. **Kyselyyn vastaaminen ei edellytä aikaisempaa kokemusta raskaana olevan nuoren kohtaamisesta.** Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Toivon kuitenkin, että käyttäisit noin 10 minuuttia aikaasi kysymyksiin vastaamiseen ja tukisit näin tutkimukseni toteutumista. Kyselyyn pyydän vastaustasi viimeistään perjantaihin 15.3.2019 mennessä.

Vastaaminen tapahtuu nimettömästi ja tulokset tullaan julkaisemaan siten, ettei yksittäisiä henkilöitä ole mahdollista tunnistaa niistä. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja tutkimusaineisto kerätään ainoastaan tätä opinnäytetyötä varten. Tutkimuksen tekemiseen on saatu asianmukainen lupa.

Kiitos etukäteen yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin,

Sanna Salonen
Sosionomiopiskelija
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Porin kampus
040 150 7996
sanna.salonen3@student.diak.fi

Linkki kyselyyn: <https://www.webropolsurveys.com/S/02C60DD5B2DF90AC.par>

LIITE 2. Kyselylomake

KYSELYLOMAKE (toteutettu Webropol -alustalla)

1. Sukupuolesi

- mies
- nainen
- muu

2. Tällä hetkellä työskentelen kuraattorina

- perusasteella
- toisella asteella

3. Olen työskennellyt kuraattorina

- 0-2 vuotta
- 2-5 vuotta
- 5-10 vuotta
- yli 10 vuotta

4. Työni on mitoitettu niin, että minulla on riittävästi aikaa kohdata jokainen apua ja tukea tarvitseva nuori

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

5. Luottamussuhteen luominen nuoreen on kuraattorille yleisesti helppoa

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

6. Olen kohdannut vastaanotollani raskaana olevan nuoren

- kyllä (hyppää kohtaan 8)
- en

7. Raskaana olevan nuoren kohtaaminen on työssäni mahdollista

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

8. Tiedostan psykososiaaliset tekijät, jotka ennustavat nuoruusiän raskautta

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

9. Tiedän mitä nuoruuden kehitysvaiheisiin kuuluu

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

10. Osaan huomioida nuoruuden kehitysvaiheet raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

11. Tunnen raskauden psykologiset vaiheet, jotka kuuluvat vanhemmuuteen kasvamiseen

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä

- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

12. Osaan huomioida raskauteen kuuluvat psykologiset vaiheet raskaana olevan nuoren kohtaamisessa ja tukemisessa

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

13. Tiedostan raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

14. Osaan ottaa raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä heikentävät tekijät huomioon raskaana olevan nuoren tukemisessa

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

15. Tiedostan raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

16. Osaan ottaa raskaudenaikaisen kiintymyssuhteen kehittymistä vahvistavat tekijät huomioon raskaana olevan nuoren tukemisessa

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

17. Tiedän, mitä palveluita Satakunnan alueella on tarjolla raskaana oleville nuorille

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

18. Nimeä palvelut, jotka tiedät.

---

19. Haluaisin saada lisää tietoa raskaana olevan nuoren tukemisesta

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

20. Haluaisin saada lisää tietoa raskaana olevalle nuorelle tarjolla olevista palveluista

- täysin eri mieltä
- jokseenkin eri mieltä
- ei samaa eikä eri mieltä
- jokseenkin samaa mieltä
- täysin samaa mieltä

21. Jos olet työssäsi kohdannut raskaana olevan nuoren, kerro omin sanoin, missä asioissa koit onnistuneesi ja mitkä asiat koit haasteellisina.

Onnistumiset:

Haasteet:

---

22. Nimeä vähintään yksi asia, josta kaipaisit lisää tietoa raskaana olevan nuoren kohtaamiseen, tukemiseen tai palveluun ohjaamiseen liittyen?

---

23. Mitä muuta haluaisit sanoa?

Lämmin kiitos vastauksistasi!